

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ : ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 22^{ον} | ΑΘΗΝΑΙ 15-30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1908 | ΑΡΙΘΜΟΣ 946

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΝΙΚΟΥΝ

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΝΙΚΟΥΝ. Αί γυναίκες καθ' ἡμέραν κερδίζουν περισσότερο ἔδαφος. Αί γυναίκες ἐργάζονται καὶ ἀφήνουν τοὺς ἀνδρας νὰ λέγουν. Τὴν γενικὴν ἐξέγερσιν τῆς Ἀγγλοσαξωνικῆς φυλῆς, ἣ ὅποια εἶχε προηγηθῆ εἰς τὴν γυναικίαν ἀφύπνισιν, ἀκολουθοῦν τώρα ζωηρότεροι, θελεκτικώτεροι, δραστηριώτεροι αἱ γυναῖκες τῆς Λατινικῆς φυλῆς.

Εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὴν χώραν τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, καὶ τῆς καθημερινῆς ἐξομολογήσεως τῶν γυναικείων ἀμαρτημάτων, εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπου ὁ κληρὸς ἐβασίλευσε καὶ ἠγεμόνευσεν αἰῶνας ὀλοκλήρως, εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπου κάθε μητέρα ἐθεώρει ὑποχρέωσιν τῆς νὰ ἀφιερῶσιν ἓνα τοῦλάχιστον υἱὸν καὶ μίαν κόρην τῆς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κυρίου, εἰς τὴν Ἰταλίαν αἱ γυναῖκες ἐτόλμησαν νὰ σηκώσουν μικρὰ καὶ ἀβρὰ χεράκια καὶ νὰ καταφέρουν τὸ τρομερότερον κατὰ τοῦ κλήρου κτύπημα, τὴν κατάργησιν τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων ἀπὸ τὰ σχολεῖα. "Ὅ,τι οἱ ἄνδρες ἐδίστασαν νὰ κάμουν εἰς τὴν πρὸ ἡμερῶν συζήτησιν τοῦ σχετικοῦ ἰομοσχεδίου εἰς τὴν Βουλὴν, τὸ ἔκαμαν αἱ γυναῖκες ἀποφασιστικώτεροι καὶ ριζοσπαστικώτεροι τῶν ἀνδρῶν. Καὶ αἱ γυναῖκες δὲν εἶναι διὰ τοῦτο οὔτε αἰρετικοί, οὔτε ἐχθροὶ τοῦ χριστιανισμοῦ. Εἶναι ἴσως χριστιανικώτεροι ἀπὸ τὰς μητέρας των, εὐσεβέστεροι ἀπὸ τῆς προμάμμες των, ἐννοῦσαι

τὸν σκοπὸν καὶ τὸν προορισμὸν τῆς θρησκείας ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν καὶ σοβαρὰν του μορφήν.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ μεγαλητέρα μερὶς τῶν συγχρόνων ἀνεπτυγμένων Ἰταλῶν εἶναι ὀπαδοὶ τοῦ ὕλισμου καὶ τῶν θεωριῶν τοῦ Δάρβιν. Πῶς εἴμποροῦν λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ νὰ διδάξουν θρησκευτικά, καὶ δογματικά, χωρὶς νὰ πιστεύουν καὶ χωρὶς ἴσως νὰ ἐπιθυμοῦν νὰ διαδίδουν γνώσεις, τὰς ὁποίας θεωροῦν ψευδεῖς.

Ἄφου δὲ εἰς τοὺς ἱερεῖς δὲν ἐπιτρέπεται πλέον, κατὰ τὸν νόμον, νὰ διδάσκουν εἰς τὰ λαϊκὰ σχολεῖα, τί εἶδους ἱεροσύλου κωμωδίας παίζεται εἰς τὰ σχολεῖα μὲ τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν παρ' ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι δὲν πιστεύουν. Λογικὰ καὶ αἱ κυρίαὶ τοῦ Συνεδρίου καὶ συνεπεῖς εἰς τὰς ἀρχὰς των περὶ τῆς παιδικῆς ἐν γένει ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς οἰκογενειακῆς συνεργασίας εἰς τὸ ἔργοναὐτό, ἀφήνουν εἰς τὴν οἰκογένειαν, εἰς τὴν μητέρα, ἣ ὅποια ἔμεινεν ἀκόμη χριστιανή, εἰς τὸν πνευματικόν, εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἣ ὅποια ἐλευθέρως διδάσκει καὶ ἐλευθέρως καὶ ἐν ἐπιγνώσει ἀσχολεῖται εἰς τὸ θρησκευτικὸν ἔργον τῆς, τὴν μύσιν εἰς τὰ τῆς θρησκείας ἐκάστου, εἴτε καθολικῆς, εἴτε οἰασδήποτε ἄλλης.

Αἱ γυναῖκες λοιπὸν δὲν κατεδαφίζουν τοὺς βωμοὺς τοῦ Θεοῦ, ὅπως διατείνονται οἱ ἀγνοοῦντες τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ μάλιστα συντελοῦν εἰς τὴν πραγματικὴν ἐδραίωσιν των, εἰς τὴν ἀληθινὴν θρησκευτικὴν μόρφωσιν καὶ εἰς τὸ σέβας τὸ εἰλικρινὲς καὶ ἄδολον πρὸς τὰς πεποιθήσεις

ἐκάστου. Ἄλλ' αἱ Ἰταλίδες εἰς τὸ Συνεδριόν των ἐκαινοτόμησαν εἰς τόσα ἄλλα καὶ πρωτίστως εἰς τὰ τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως, ὥστε ἀπο τὰς ἐργασίας καὶ τὰς ληφθείσας ἀποφάσεις των καὶ τὰς ριφθείσας νέας ιδέας των, πολλὰ νὰ ἔχρησάν ὠφελήθη καὶ νὰ ἐφαρμώσῃ τὸ μεταρρυθμικὸν κόμμα τῆς χώρας των.

Εἰς τὸ Συνεδριον αὐτὸ ἐσυζητήθη πολὺ καὶ τὸ ζήτημα τῆς εἰλικρινεστέρως μορφώσεως τῶν κοριτσιῶν καὶ τῆς ἀποφυγῆς τοῦ ψεύδους, κάτω ἀπὸ τὸν ὁποῖον κρύπτεται ἡ ἀλήθεια τῆς ζωῆς εἰς τὰς περισσοτέρας ἀπὸ αὐτὰς μέχρι καὶ τοῦ γάμου των πολλάκις. Πόσαι ἀπογοητεύσεις καὶ δυστυχίαι καὶ ἄτσα ἐν γένει ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν δὲν ὀφείλονται εἰς τὸ μυστήριον, μὲ τὸ ὁποῖον περιβάλλονται τὰ φυσικώτερα πράγματα τῆς ζωῆς τῆς γυναικός; Καὶ τί εἶδους ἠθικῆ εἶναι αὐτή, εἶπεν ἡ δόκτωρ κ. I Μοντισόρη, ὅταν πολεμᾷ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ὠραιότητα τῆς φύσεως καὶ δημιουργεῖ ποιητικὰ ψεῦδη, τὰ ὅποια ἀργὰ ἢ γρήγορα ἀποκαλύπτονται. Τί καλὰ θὰ ἦτο, ἂν τὰ κορίτσια ἀνετρέφοντο μὲ τὴν ιδέαν, ὅτι ἡ ἀναπαραγωγὴ τῆς δημιουργίας εἶναι πρᾶγμα θεῖον καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἀποφεύγει τὸν φυσικὸν αὐτὸν νόμον ὄφειλε νὰ θεωρῆται ἄχρηστος καὶ νὰ μὴν ἔχῃ καμίαν θέσιν οὔτε εἰς τὴν κοινωνικὴν, οὔτε εἰς τὴν ἔθικὴν ζωὴν. Καὶ τί θεϊότερον ἀκόμη, ἂν οἱ νόμοι ἐτροποποιοῦντο ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν αὐτῶν καὶ ἡ ἀγμία ἐτιμωρεῖτο καὶ ἡ ὑγεία καὶ τὸ κάλλος ἐθεωροῦντο τὰ πρῶτα καὶ ἀπαραίτητα στοιχεῖα εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἡ παρακμὴ καὶ αἱ ἀσθένειαι κατεπολεμοῦντο καὶ διὰ νόμων ἐγίνοντο ἀπαγορευτικοὶ τῶν γάμων.

Οἱ πολιτισμένοι λαοὶ ἐκλείπουν, εἶπεν ἡ δοκτορέσσα ῥήτωρ, διότι ὁ πολιτισμὸς των παρημέλησε τὰ πρῶτα ἀκριβῶς αὐτὰ στοιχεῖα τῆς ὑγιούς γονιμότητος καὶ ἀκμῆς καὶ ὠραιότητος τῶν φυλῶν. Αἱ στατιστικαὶ ἀπειλητικώταται ὀρθοῦνται ἐνώπιόν μας, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς τῶν βαρβάρων, οἱ ὁποῖοι ζοῦν ζωὴν συμφωνοτέραν μὲ τὴν φύσιν, καὶ οἱ ὁποῖοι μὲ τὸν ὄγκον τοῦ πλήθους των θὰ κυριαρχήσουσιν τῆς γῆς.

Ὅταν ἀπὸ γυναικεία στόματα ἀκούονται ἀληθεῖαι τοιαύτης περιωπῆς, ὅταν τὰ γυναικεία βλέμματα δὲν περιορίζονται εἰς τὰ στενὰ ὄρια τὰ καθιερωμένα ἀπὸ τὴν ζωὴν τὴν συνθηματικὴν, τὴν ὁποῖαν τὰ ἔθιμα καὶ αἱ παραδόσεις μᾶς ἐπέβαλλαν, τότε ὑπάρχει ἐλπίς, ὅτι ἡ ἀφύπνισις καὶ ἡ ἐξέγερσις τῆς γυναικός εἶναι ἔργον θείας προνοίας ἢ ὁποῖα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα ὡς τὴν ὀπισθοφυλακὴν, ἢ ὁποῖα θὰ σώσῃ τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὸν ἐκφυλισμὸν καὶ τὴν κατὰπτωσιν.

Κ. Παροῦν

ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΕΝ ΤΗ ΕΞΕΛΙΞΕΙ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

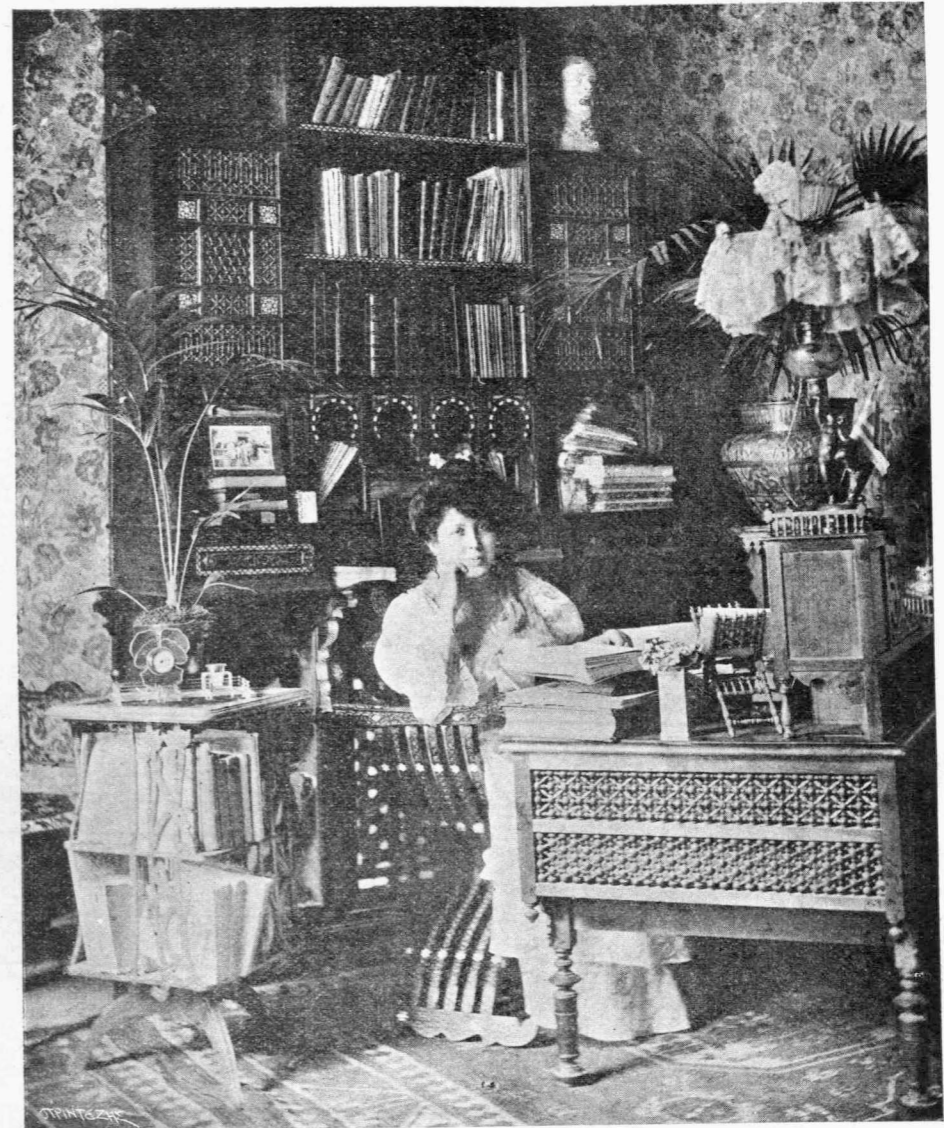
Α΄.

«Σὺ μ' ἐτέτυκτο περίτροχον
ἤντε μήνη» Ὁδ. θ.

ΑΠΟ ΚΤΙΣΕΩΣ κόσμου εἰς τὴν βραδείαν τῶν αἰώνων κλίμακα, τὴν ὁποῖαν ἀνῆλθεν ἡ ἀνθρωπότης, τὸ Σύμβολον, τὸ Σῆμα διακρίνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῶν πλησιέστερον αὐτοῦ κειμένων ἐν τῇ ἀνθρωπολογικῇ κλίμακι λαῶν, τὸ Σῆμα ἀποτελεῖ τὸ ριζικόν, τὸ ἀπρόσβλητον, τὸ ἀπρωτον ὄριον.

Τὰ ὁρατὰ σύμβολα, τὰ ὅποια ὁ ἄνθρωπος δίδει εἰς τὰς ιδέας του, ἵνα διατρέξωσι τὸ ἄπειρον καὶ ἐπικρατήσωσι τῶν ἀλλοιώσεων τοῦ φθοροποιοῦ τοῦ Χρόνου ὄνυχος ἀποτελοῦσι τὸν φωτοστέφανον τῶν Λαῶν καὶ διὰ τοῦτο ἡ γραπτὴ τῆς γλώσσης μορφή, ὁ κατ' ἐξοχὴν συμβολισμὸς τῆς Ἰδέας, ὡς εὐρὺς μανδύας ἐρριμένους ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπήκουσε εἰς ὅλας αὐτῆς τὰς κινήσεις καὶ ὅταν ἴστατο αὐτὴ γονυπετῆς ἐνώπιον τοῦ βωμοῦ καὶ ὅταν ἐκάθησεν ὑπὸ τοῦ θρόνου τὴν σκιάν καὶ ὁσάκις ἤρε πολέμιον χεῖρα κατὰ τοῦ βωμοῦ καὶ τοῦ θρόνου, ὁ μανδύας οὗτος δὲν τὴν ἐγκατέλιπε ποτέ.

Σήμερον θὰ δοκιμάσω νὰ ρίψω ἐν βλέμμα γοργόν, τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς δώσῃ τὰς γενικὰς γραμμάς, θὰ μᾶς εἰσαγάγῃ εἰς τὸν κατ' ἐξοχὴν συμβολισμὸν τῶν Σκέψεων καὶ θὰ συντελέσῃ πῶς εἰς τὴν διαλεύκανσιν τοῦ τόσον πολυπλόκου καὶ ἐνδιαφέροντος τούτου θέματος. Καὶ οὕτως, αἱ Ἰδέαι αἱ κατ' ἐξοχὴν εἰκονίζουσαι τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, αἰωροῦνται ἐν ἀορίστῳ μέσῳ πρὶν ἢ μονιμοποιηθῶσι διὰ τῶν Συμβολῶν. Διὰ τοῦ Σήματος οὐ μόνον εἰκονίζεται, σχεδιάζεται σαφῶς, ἀλλὰ καὶ μονιμοποιεῖται ἡ φυσιογνωμία τῶν διαφόρων Σκέψεων καὶ ἐκάστη τούτων ἀντλεῖ ἐν τῷ Συμβόλῳ ἰσχὺν καὶ εὐπλαστίαν, αἵτινες τῇ ἐπιτρέπουσι νὰ ἐκτείνῃ, νὰ μεγεθύνῃ εἰς ἀπροσδοκίτους διαστάσεις τὸν κύκλον τῶν προορισμῶν τῆς. Γνωστόν, ὅτι αἱ μεγάλαι φιλολογίαι καὶ οἱ μεγάλοι πολιτισμοὶ παρήχθησαν ἀφ' ἧς στιγμῆς οἱ λαοὶ προσεκτήσαντο τὴν χρῆσιν τοῦ κατ' ἐξοχὴν τῆς Ἰδέας συμβολισμοῦ, τοῦ γραφικοῦ σήματος. Ἐξ ἄλλου ἡ καθημερινὴ πείρα διδάσκει, ὅτι ἔν' ἀποβῇ τις κάτοχος τῆς ψυχολογίας ἐνὸς Λαοῦ δέον νὰ μελετήσῃ τὴν γλώσσαν αὐτοῦ ὑπὸ τὰς δύο ὄψεις, τὴν τοῦ ἐνάρθρου λόγου καὶ τὴν τῆς γραφῆς. Καὶ οὕτως αἱ δύο ἐπιστήμαι, ἡ τῶν γραπτῶν σημάτων καὶ ἡ τῶν

Η ΙΑΤΡΟΣ κ. ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ

ἡχων ἔχουσαι ὡς ἀπαρχὴν τὸ τοῦ ἀνθρώπου αὐτόματον ἀναπτύσσονται ἐπὶ δύο παραλλήλων γραμμῶν, ἵνα συνανηθῶσι καὶ πάλιν εἰς τὰ πέρατα τοῦ σταδίου των. Ἡ γλώσσα καὶ ἡ γραφὴ ἔχουσι σημεῖα ἐπαφῆς, ἅτινα ἐμφανίζόμενα ἐν αὐτῇ τῇ πηγῇ ἐπαναφαίνονται εἰς ὅλας τὰς μεταμορφώσεις, τὰς ὁποίας παρουσιάζουσι τὰ σύμβολα καὶ οἱ ἦχοι.

Χάρις εἰς τὰς ἐργασίας τῆς νεωτέρας γλωσσολογίας, χάρις εἰς τὰς ἐπιπόνοους ἐρεῦνας τῶν βαθυτέρων μελετητῶν τῆς συγκριτικῆς φιλολογίας, ὡς τῶν Rougé, Müller, Lepsius, Brugs, οὐδεὶς σήμερον ἀγνοεῖ, ὅτι ἐν τῇ ἱερογλυφίᾳ ὀφείλει τις ν' ἀναζητήσῃ τὸ πρῶτον σπέρμα τῶν

γραφικῶν συμβόλων, τὴν πρωτογενῆ τοῦ ἀλφάβητου χαραυγὴν. Τὰ ἱερογλυφικὰ σήματα εἶνε τὰ ὀπτικά σύμβολα τῆς γλώσσης ὑπὸ τὴν ἀπλουστεράν, τὴν φυσικώτεραν αὐτῶν μορφήν, τὸ σχέδιον. Ἡ ἰδεογραφικὴ γραφὴ εἶνε σειρά εἰκόνων, στοιχειώδης καὶ συνθηματικῆς ἀναπαράστασις τῶν μᾶλλον οἰκείων εἰς τὸν ὀφθαλμὸν καὶ τὴν σκέψιν ἀντικειμένων. Ὅλίγα κείμενα σώζονται γεγραμμένα ἐξ ὀλοκλήρου δι' εἰκόνων, ἀλλὰ τὰ σωζόμενα ἰδεογράμματα ἐν ταῖς ἀρχαίοις αὐτῶν γραμμαῖς ἐπιτρέπουσι ν' ἀναγνωρίσῃ τις τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον εἰκονίζουσι. Ὁ Lenormant ἐσχημάτισε πίνακα ἐπεξηγοῦντα τὰς εἰκονικὰς παραστάσεις ἐξ ὧν παράγονται οἱ

σφηνοειδείς χαρακτήρες. Ὁ Roullison τῷ 1861 ἐδημοσίευσεν ἐν Λονδίῳ μελέτην ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα εἰς ὅλας τὰς χώρας διέτρεξε τὴν αὐτὴν ὁδὸν, ἄχρις οὐ ἐπινοήσῃ τὰ συνοπτικὰ σημεῖα τῆς σημερινῆς γραφῆς. Οἱ διάφοροι λαοὶ ἐπὶ αἰῶνας ὀλοκλήρως· μετὰ πόνου ἀπέβλεπον εἰς τὴν ὑψίστην τῶν ἐφευρέσεων τὴν παράστασιν δι' εἰδικοῦ σήματος τῶν στοιχειωδῶν ἀρθρώσεων τῆς ἀνθρώπινου φωνῆς. Ὁ ὑψηλὸς οὗτος σκοπὸς ἐπετεύχθη ὑπὸ τῶν Φοινίκων καὶ ἐτελειοποιήθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὡς θὰ εἰδομεῖ κατωτέρω. Ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰς ἀλλαγὰς τῶν αἰῶνων προσεπάθησε ν' ἀναπαραστήσῃ τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, ἅτινα εἶχεν ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του καθ' ὃν τρόπον προσεπάθησε νὰ δώσῃ ἡχηρὰν μορφήν εἰς τὰ πράγματα, ἵνα τὰ ἀναμνησκῇ εἰς τὴν ἀκοήν του. Τρία κέντρα ἀρχαίου πολιτισμοῦ ἢ Κίνα, ἢ Αἴγυπτος καὶ τὸ Μεξικὸν ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν νὰ παραστώμεν πῶς εἰς τὴν ἀρχικὴν βλάστησιν τοῦ σπέρματος τούτου, ἐξ οὗ ἐμελλον ν' ἀναφῶσιν αἱ ὠραιότεραι δημιουργαὶ τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος, ἢ ζωγραφικὴ καὶ ἢ πλαστικὴ, αἱ βαθύτεραι τοῦ νοῦς συλλήψεις, ἢ γραφὴ καὶ ἢ ἀλγεγρα.

Ἡ Κίνα σημεῖοι εἰς τὰ χρονικά τῆς τὴν τελείαν ἱστορίαν τῆς Σινικῆς γραφῆς. Πᾶν ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον παρίστατο ἐν ἀρχῇ ὑπὸ τὴν πλησιεστέραν χαρακτηρίζουσαν καὶ ἐν ταυτῷ ἀπλουστάτην μορφήν. Εἰς κύκλος παρίστα τὸν ἥλιον, μηνίσκος τὴν Σελήνην· ὁ ἀστὴρ παρίστατο δι' εἰκόνας μικροτέρας τῆς τοῦ ἡλίου. Ταύτη ὑπῆρξεν ἢ ἀρχικὴ ἱερογλυφία. Τὸ σῆμα τῆς σήμερον δὲν εἶναι ἢ ἢ πρωτογόνος ἱερογλυφία, μεταμορφωθείσα διὰ τῶν αἰῶνων καὶ τῶν γενεῶν ὑπὸ τῶν τοῦ αἰσθητικοῦ ἀπαιτήσεων. Τὰ μνημεῖα ἅτινα ὑφῶνται σήμερον ἐπὶ τῆς γείτονος τῶν Φαραῶ γῆς παρέχουσιν ἡμῖν δεύτερον παράδειγμα τοῦ σχηματισμοῦ τῆς γραφῆς, παράδειγμα τοσοῦτον μείζονος δι' ἡμᾶς σπουδαιότητος, καθόσον ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς Δύσεως ἐδανείσθησαν τὸ ἀλφάβητον παρὰ τῶν Αἰγυπτίων, παρὰ τῶν ὁποίων οἱ Φοίνικες, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Τακίτου, τὸ παρέλαβον καὶ τὸ μετέφερον εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογείου. Ἐπὶ τῶν μνημείων τῶν Φαραῶ παρατηροῦμεν Σύμβολα ἀρχαίου μορφῆς καὶ παρ' αὐτὰ μεταγενεστέρως παραγωγὰς, αἵτινες ὡδήγησαν εἰς τὴν σημερινὴν γραφὴν· πᾶς τίς δὲ γνωρίζει, ὅτι ἢ σημασία τῶν συμβόλων τούτων ἀπολεσθεῖσα εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν ἀνευρέθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τῶν γλωσσολογικῶν μελετῶν ὑπὸ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Young καὶ τοῦ Champollion, τῶν ἰδρυτῶν τούτων τῆς ἱστορικῆς καὶ φιλολογικῆς μελέτης τοῦ ἀρχαίου Αἰγυπτια-

κοῦ πολιτισμοῦ. Τοῦ σκοποῦ ὄντος τοῦ αὐτοῦ παρὰ τοῖς διαφόροις λαοῖς, τουτέστι τῆς γραφικῆς τῶν ἀντικειμένων παραστάσεως, τὰ πρῶτα ἱερογλυφικὰ σήματα τῶν Σινῶν, ἐπὶ παραδείγματι, ὁμοιάζουσι τὰ τῶν Αἰγυπτίων ἢ διαφέρουσι μόνον κατ' ἀσημάντους ἀποχρώσεις. Ἡ διάστασις καθίσταται καταφανῆς, ἀφ' ἣς στιγμῆς ἢ γραφὴ ἐπιζητοῦσα τὴν παράστασιν τῶν μεταφυσικῶν ἰδεῶν ἀφίεται εἰς τὰς ἰδίας αὐτῆς ἐμπνεύσεις.

Ἐτερον κέντρον ἀρχαίου ἐμφανίσεως γραφῆς ἀπεκαλύφθη ἡμῖν διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Νέου Κόσμου. Πολυάριθμα χειρόγραφα διαφυγόντα τὰς τοῦ σιδήρου καταστοφᾶς δεικνυσιν, ὅτι οἱ Azteques εἰς τῶν ἀρχαιοτέρων λαῶν τοῦ Μεξικοῦ — ἐγνώριζον τὴν τέχνην τοῦ χαράττειν τὰ χρονικά των δι' ἱερογλυφικῶν σημάτων. Τοῦτ' αὐτὸ δύναται τις νὰ εἴπῃ περὶ τοῦ πλείστου τῶν Ἀμερικανικῶν φυλῶν, αἵτινες παρουσίαζον ἴχνην τι πρωτογόνου πολιτισμοῦ. Οὕτω ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Βιργινίας ἢ ἀφίξεις τῶν Ἰσπανῶν παρίστατο διὰ κύκνου νησσοτος πρὸς τὴν παραλίαν καὶ ἐξερευνητοῦ φλόγας πυρός. Ἡ ἐμφάνισις τῶν ξένων ἀνήχθη εἰς τρία κύρια συμβάντα, ἅτινα κυρίως ἐπεσπάσαντο τὴν τῶν ἀγρίων προσοχήν: τὸ πρῶτον πλοῖον, ἢ χροιά τῶν νεηλίδων καὶ ἢ τῶν πυροβόλων ἔκρηξις. Ἡ λευκότης τῶν κύκνου, ἢ διὰ μέσου τῶν κυμάτων πορεία του, τὸ ἐξεμύμενον πῦρ παρίστων πάντα ταῦτα εἰς ἀπλήν ἀλλ' ἐκφραστικὴν σύνθεσιν. Ὡς γνωστόν, οἱ γεωλόγοι τῆς σήμερον ἰσχυρίζονται, ὅτι μετὰ τῶν Ἀζορῶν καὶ τῶν Καναρίων νήσων εὑρηται ὑποθαλάσσιον ὄροπέδιον. Τὸ ὄροπέδιον τοῦτο ἐθεωρήθη ὡς λείψανον ἀρχαιοτάτης ἡπείρου — τῆς Ἀτλαντίδος —, ἣτις βυθισθεῖσα ἔδωκε τὸ ὄνομά της εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Τὸ ὑποθαλάσσιον ὄροπέδιον συναιτᾶται εἰς βάθος 700 μ. ἐνῶ ἐκατέρωθεν ἢ θάλασσα, καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὴν Ἀμερικὴν, παρουσιάζει ἀσυγκρίτως μεγαλύτερον βάθος. Πλὴν τούτου ἐν τῇ Ν. Ἀμερικῇ εὐρέθησαν μνημεῖα ἐφ' ὧν ὑπάρχουσι γεγλυμένα σήματα καὶ χαρακτήρες ἱερογλυφικοῦ ὁμοιοῦ πρὸς τοὺς παρατηρουμένους ἐπὶ τῶν ἡφαιστειωδῶν βράχων τῶν Καναρίων νήσων, ὅθεν οἱ ἀρχαιοδίφαι συμπεραίνουσιν, ὅτι ἢ Ἀτλαντὶς ὑπῆρξεν ἢ γέφυρα τῆς μεταβιβάσεως τοῦ Μεξικανικοῦ πολιτισμοῦ ἐν Ἀφρικῇ καὶ ἰδίᾳ ἐν Αἰγύπτῳ, οὕτω δ' ἐξηγοῦσι τὴν ὁμοιότητα τῶν μνημείων τοῦ Μεξικοῦ τῶν καλουμένων Teocalli πρὸς τὰς Πυραμίδας. Τέλος λίθοι γεγλυμένοι ἐξαχθέντες ἐκ τοῦ πυθμένος τοῦ ὠκεανοῦ παρὰ τὰς Ἀζόρας ἔφερον ἀληθεῖς ἐπιγραφὰς, ὧν ἡγενοεῖτο ἢ γλώσσα, ἀλλ' οἱ ἀρχαιοδίφαι μελετή-

σαντες αὐτοὺς ἀπέδειξαν, ὅτι ἦτο μίγμα ἀζτεκοαιγυπτιακὸν καὶ οὕτω ἐβεβαίωσαν τὴν ὑπόθεσιν.

Τὰ ἀφελῆ ἀρχέγονα σχεδιάσματα, ἅτινα ἐπαυερίσκει τις παρὰ ταῖς πλείστας τῶν φυλῶν τοῦ Νέου Κόσμου ἐκ πρώτης ὄψεως παρουσιάζουσιν ὀλιγώτερον ἐνδιαφέρον τῶν Σινικῶν καὶ Αἰγυπτιακῶν χαρακτήρων, κέκτηνται οὐχ ἦττον ἐν τῇ ἀπλότητι των μεγάλην σπουδαιότητα, διότι παριστῶντα τὴν ἱερογλυφίαν ἐν τῇ δημιουργῷ περιόδῳ τῆς ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν νὰ παραστώμεν εἰς τὴν ἀρχικὴν γένεσιν τῶν γραφικῶν σημάτων. Ὁ ἄγριος τῶν ἡμερῶν ἡμῶν χαράσσει ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ τῶν δένδρων τῆς ἐρήμου τὰ κύρια συμβάντα τοῦ βίου του. Τὰς τοῦ πολέμου πανουργίας του, τὰ κυνήγια του, τὰς μάχας του, τὰς νίκας του, αὐτοσχεδιάζει τὰς διηγήσεις του ὡς ὁ αἰδοῦς τὰ ἄσματά του. Ἡ γραφὴ του μεταβάλλεται ὡς ἢ διάλεκτός του χωρὶς ν' ἀποβάλλῃ τὴν ἀκατέργαστον μορφήν της. Πάντα ταῦτα πιστοποιηθέντα ὑπὸ τῶν περιηγητῶν, οἵτινες διατρέχουσι τὰς Ἀμερικανικὰς ἐρήμους, δηλοῦσι κατὰ τὸν ἐμφανέστερον τρόπον τὰ ἀποκαλυπτόμενα ἡμῖν ὑπὸ τῶν χροικῶν τῶν ἀρχαίων λαῶν καὶ θὰ ἐνέπνεον, οὕτως εἰπεῖν, τὴν προαίσθησιν τῆς ἀρχαίου τοῦ ἀλφάβητου προελεύσεως, ἐὰν ἢ λήθῃ ἐκάλυπτε τοὺς τάφους τῆς κοιλάδος τοῦ Νείλου καὶ τὰ ἱερὰ τῶν Σινῶν βιβλία. Ἐν τοῦτοις, ἐάν τις παραβάλλῃ ὑπὸ τὴν διπλὴν ἔποψιν τοῦ συμβόλου καὶ τοῦ σχήματος τὰ σχεδιάσματα τῶν Μεξικανικῶν λαῶν πρὸς τὰ ἱερογλυφικὰ σχήματα τὰ κοσμοῦντα τοὺς τοίχους τῶν ἀνακτόρων τοῦ Karnac, εὐχερῶς ἀναγνωρίζει ῥιζικὰς διαφορὰς τῶν τε σχεδίων καὶ τοῦ συνειρμοῦ τῶν ἰδεῶν. Παρατηρεῖ τις εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς ἕκαστον τῶν εἰδῶν τούτων τῆς γραφῆς, τὴν ἀνταύγειαν, τὸν ἀντικατοπτρισμὸν τοῦ κλίματος καὶ τῆς φυλῆς τὸν ἐμφανιζόμενον καὶ εἰς τὸν ἔναρθον τῶν λαῶν λόγον. Ὁ Azteque παρέχει χονδροειδῆ σχεδιάσματα, ὅλαι αἱ εἰκόνες του εἰσὶ τερατώδεις· χονδροειδῆς κεφαλὴ χείρων ἴσως τῆς σχεδιαζομένης ὑπὸ ἔξαετοῦ μαθητοῦ, ἀπολήγουσα εἰς δύσμορφον, μικρὸν, δυσανάλογον σῶμα παριστᾷ τὸν ἄνθρωπον. Ἡ ἐξήγησις τῶν εἰκόνων δεικνύει πτωχείαν πνεύματος ὄχι ὀλιγώτερον ἐκπλήττουσαν. Ὡς ὁ ἄγριος τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, ὁ Μεξικανὸς τῶν χρόνων ἐκείνων ἐν συμβάντι τινὶ ἔβλεπε μόνον δυσδιάκριτον σύμπλεγμα, τὸ ὅποιον ἀπέδιδε συγκεχυμένως. σχεδιάζων ἢ μᾶλλον πειρώμενος νὰ σχεδιάσῃ μίαν ἢ δύο δυσμόρφους μορφὰς. Ἀδύνατον νὰ διακρίνη τις εἰς τὰ ἄμορφα ἐκεῖνα δοκίμια τὴν ῥοπήν, ἣτις μεγεθυθεῖσα καὶ καλλιεργηθεῖσα ἐμελλε νὰ ὀδηγήσῃ φυλάς πλου-

σιώτερον πεπραιοκισμένας εἰς τὴν ἐπιστήμην τῶν συμβόλων, ἣτις σήμερον καταπλήσσει διὰ τῆς ὑψηλῆς, πολυτρόπου καὶ περιλάμπρου ἐξελίξεώς της. Τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὡς γνωστόν, φύσει ῥέπει πρὸς ἐξέλιξιν, μεταξὺ ὅμως τῶν διαφόρων φυλῶν παρατηρεῖται μεγίστη διαφορά ὡς πρὸς τὸν βαθμὸν, τὸν τύπον καὶ τὴν ταχύτητα τῆς ἐξελίξεως, δι' ἢ ἐκάστη φυλὴ ἐπετέλεσεν ὠρισμένην φάσιν τοῦ ἐκπολιτισμοῦ τῆς διάφορον κατὰ τρόπον καὶ χρόνον τοῦ ἐκπολιτισμοῦ ἄλλης φυλῆς.

Εἰς τοὺς Σινικοὺς χαρακτήρας ἢ πρὸς τὴν Ἐπιστήμην τῶν Συμβόλων ῥοπή ἀρχεται ἐμφανέστερον πῶς ἐκδηλουμένη Ἐκάστη μορφή ἐν αὐτοῖς χαράσσεται διὰ χειρὸς σταθερᾶς. Ἐν τῇ ταχύτητι ἐν ἣ οἱ αἰῶνες τῶν αἰῶνων διαβαίνουν διακρίνει τις, ἀναγιώσκει τὴν ἰδέαν σαφέστερον ἐξελισσομένην, ἀπαλλασσομένην ἐγκαίρως τοῦ ἱερογλυφικοῦ τύπου, τὸν ὅποιον ἀναπληροῖ διὰ Σήματος ἀκριβεστέρου τοῦ συλλαβικοῦ στοιχείου Ἄλλ' ὅμως ἀνικοπεῖς ὑπὸ βαθμοῦ τινος ἀτελείας μοιραῖως ἐγγενοῦς τῇ φυλῇ ὁ λαὸς τῶν Σινῶν ἔστη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ του, μὴ δυνηθεὶς νὰ φθάσῃ οὔτε εἰς τὸ ἀλφάβητον εἰς τὸ ὅποιον πέραν τοῦ Συμβόλου, πέραν τοῦ Σήματος ἠδύνατό τις νὰ διακρίνη. Αἱ διάφοροι ἐκδηλώσεις τῆς γραφῆς ἐμφανίζονται ἐν σπέρματι μόνον ἐν τοῖς μνημείοις τῆς κοιλάδος τοῦ Νείλου. Οἱ ἄφωνοι καὶ ἀκίνητοι θεοὶ τῆς Νειλορρύτου χώρας, εἰκόνες τῆς θεοκρατίας, ἣτις ἐβάρυνεν ἐπὶ τῶν Αἰγυπτίων, τὰ πρόσωπα τὰ διηγούμενα κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τὰ ἐπικὰ κατορθώματα τῶν Φαραῶ εἶνε πλέον ἢ ἱερογλυφικὰ σχήματα, ἀποτελοῦσιν ἤδη σχέδιον, τὸ ὅποιον ὑπὸ τὴν πνοὴν τῆς Ἑλληνικῆς μεγαλοφυΐας ἀπέβαλε τὴν γεωμετρικὴν ἀκαμψίαν του καὶ ἀπεκάλυψε τὴν ἰσχύν τῆς ζωγραφικῆς. Οἱ μεταγενέστεροι τέλος λαοὶ ἔχοντες ὡς ὀδηγὸν τὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος ἀσβεστον λαμπηδόνα, ἢ ὅποια ἐνίκησε τοῦ σκότους τὰς ἀβύσσους, ἐπιχειροῦσι διὰ τῆς γραφῆς νὰ εἰκονίσωσι τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον τῶν συναισθημάτων, προσπαθοῦσι ν' ἀποτυπώσωσι διὰ τῶν γραπτῶν συμβόλων τὸν μηχανισμόν τοῦ Λόγου, ἔχοντες ὡς ἀφετηρίαν, ὡς πύρην τῆς δυσνοήτου, τῆς καταπλησσοῦσης τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἐξελίξεως ταύτης, τὰ 16 τοῦ Κάδμου γράμματα, ἅτινα οἱ Ἕλληνας ἐμόρφωσαν συντέμνοντες, συγκόπτοντες ἀπαύστως τὰ τῶν Φοινίκων ἀκαλλασθητὰ σύμβολα. Ὄθεν ἐν τῇ μακρᾷ τῶν αἰῶνων πορείᾳ δύο στοιχεῖα — ἢ λογικὴ καὶ ἢ αἰσθητικὴ — κατ' ἐξοχὴν συνετέλεσαν εἰς τὴν συμβολικὴν τῶν σκέψεων ἀποτύπωσιν τῶν στοιχείων τούτων τὸ μὲν ἀποκλειστικῶς ἀσχοληθεὶς εἰς τὸ σχῆμα ὑψώθη μέχρι τῶν αἰθερίων

συλλήψεων τῆς Τέχνης, τὸ δὲ πεζότερον, καίτοι ὄχι ὀλιγώτερον χρήσιμον, παρακολουθοῦν κατὰ βῆμα τὴν Διάνοιαν, ἵνα τὴν ἀποτυπώση εἰς τὰς λεπτοτέρας αὐτῆς ἀποχρώσεις, ἀπολήγει, μορφώνει τὸ κατ' ἔξοχὴν ὄπλον τῆς ἀνθρωπίνου δράσεως, τὸ ἀλφάβητον.

Ἀγγελικὴ Παναγιωτάτου.

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

ΤΟ ΚΑΪΡΟΝ

Ζ'.

ΤΟ ΚΑΪΡΟΝ εἶναι τὸ Παρίσι τῆς Ἀφρικῆς· εἰς τὸ ὁποῖον συγκεντρώνεται ὁ πληθυσμὸς τῶν πέντε ἡπείρων μὲ προεξάρχον στοιχείον τοὺς Ἀραβίας. Μὲ μόνον τὴν διαφορὰν ὅτι ἐδῶ τὸν τόνον τοῦ πολιτισμοῦ δίδουν οἱ ξένοι μὲ τὰς πλουσίας καὶ μεγαλοπρεπεῖς λεωφόρους των, μὲ τὰ ὠραία μέγαρά των, μὲ τὰ ξενοδοχεῖα των, τὰ ὁποῖα κατέχουν τὰ ὠραιότερα σημεῖα τῆς Εὐρωπαϊκῆς πόλεως, μὲ τὰ μουσεῖα καὶ τὰ πάρκα καὶ τοὺς δημοσίους κήπους των.

Ἡ ξένη, ἡ Εὐρωπαϊκὴ φυλὴ, φαίνεται ἐδῶ ὡς ἡ ἰδιοκτήτρια τοῦ Καΐρου, ἡ κυρίαρχος δύναμις, καὶ οἱ ἰθαγενεῖς ὡς λαὸς ὑποτελής. Τὸ τμήμα, τῆς Ἑσβεϊκῆς, μὲ κέντρον ἓνα ἀπὸ τοὺς μεγαλητέρους κήπους τοῦ κόσμου καὶ μὲ ἀκτίνας καὶ λεωφόρους, αἱ ὁποῖα διευθύνονται εἰς τὰ τέσσαρα ἀντίθετα σημεῖα τῆς πόλεως, ἡμπορεῖ νὰ συγκριθῇ μὲ τὸ κέντρον οἴαςδήποτε Εὐρωπαϊκῆς μεγαλοπόλεως καὶ νὰ ἔχη τὰ πρωτεῖα. Τὸ κάλλος τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, τῆς πλουσίας καὶ ἀφθόου βλαστήσεως, τῶν ἀνοικτῶν καὶ φωτεινῶν οἰκοδομῶν, στολιζέται καὶ γίνεται ἀκόμα φωτεινότερον μὲ τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ Νείλου, ὁ ὁποῖος ὡς ἀληθινὴ ὑγρὰ καὶ ἀπὸ λευκογάλανα κρύσταλλα λεωφόρος χωρίζει τὴν πόλιν ἀπὸ τὴν ἀντικρινὴν πλευρὰν τῶν πλουσιῶν ἀγρῶν καὶ ἀντανάκλαξ μέρσα εἰς τὸ ρευστὸν κύλισμα του τὸν ὠραιότερον οὐρανὸν τοῦ κόσμου.

Καὶ ἄλλαι πόλεις μεγάλα ἔχουν μεγάλους ποταμούς. Ὁ Τάμεσις καὶ ὁ Σηκουάνης καὶ ὁ Τίβερις διασχίζουν τὸ Λονδίνον καὶ τὸ Παρίσι καὶ τὴν Ρώμην. Ἀλλὰ πῶς; καὶ μὲ ποῖα χρώματα καὶ μὲ τί εἶδους ἀντανάκλασεις! Ἐκεῖ τὸ νερὸ φαίνεται στακτερὸ καὶ μαῦρο καὶ κιντρινωπὸ, καὶ δίδει τὴν αἴσθησιν μιᾶς ἀκαθάρτου καὶ μιᾶς τραχιῆς εἰκόνας, κἄτι προωρισμένον, ὄχι νὰ ἐμμορφάσῃ καὶ νὰ φωτίσῃ καὶ νὰ στολιζῇ, ἀλλὰ νὰ ὑπηρετῇ τὰς ταπεινάς ἀνάγκας τῶν πόλεων καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ

ἐκβράζῃ πτώματα ἀπηλπισμένα καὶ δυστυχῆ. Ἐδῶ ὁ Νεῖλος εἶναι ἡ ποιήσις τῆς Ἀφρικῆς. Εἶναι τὸ ὠραιότερον τραγοῦδι μιᾶς μεγάλης ἐποποιίας, τὸ ὁποῖον αἱ γενεαὶ κληρονομοῦν εἰς τὰς γενεάς, ἀπὸ μίαν ἀρχαιότητα χωρὶς σχεδὸν ἀρχὴν καὶ ἀπὸ μίαν καταγωγὴν, ἡ ὁποῖα ἀποτελεῖ ἓνα μεγάλο θαῦμα εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἀνθρωπότητος. Εἶναι ζήτημα ἂν οἱ παλαιοὶ Αἰγύπτιοι θὰ ἐξυπνοῦσαν εἰς ἓνα, σχετικῶς διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, προηγμένον πολιτισμὸν, χωρὶς τὸν ὠραῖον Νεῖλόν των. Ἡ χώρα των θὰ ἔμενεν ἄγονος, ξηρὰ, φοικωδῶς ἀπελπιστικὴ καὶ δι' αὐτὸ ἐντελῶς ἀκατάλληλος διὰ τὴν βλάστησιν τοῦ πολιτισμοῦ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔλαβον τὰ πρῶτα μαθήματα ὅλοι οἱ μεταγενέστεροι λαοί.

Δι' αὐτὸ τὸ πρῶτον προσκύνημά μου, τὸ πρῶτον μέρος ἔπου ἔσπευσαν νὰ ἰδῶ ἦτον ὁ Νεῖλος. Ἦτο ἡ στιγμή τοῦ ἀνοίγει ἡ ἀπέραντος γέφυρα καὶ ἀφίνει ἐλευθέρου τὸ πέρασμα εἰς τὰ μικρὰ ἰστιοφόρα τῆς ἀκτοπλοΐας. Δὲν ἦσαν πενήντα, ἀλλ' οὔτε ἑκατὸν, θὰ ἦσαν διακόσια, τριακόσια, τὰ ἐλαφρὰ κερκίτικα, τοῦ ἀκολουθοῦσαν τὸ ρεῦμα καὶ ἐπάλαιαν τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο πορὸ θὰ περάσῃ ταχύτερα. Ἡ ἡμέρα ἦτον ὠραία, ὁ οὐρανὸς ἐλαμποκοπούσε ὡς τουρκουάζ σαμμένη ἀπὸ τὸ κάτω μέρος, ὁ ἥλιος ἐσκόρπιζε διαμάντια ἐπάνω εἰς τὰ κύματα καὶ ἀρροῦς ἀσημοῦ ἐπάνω εἰς τοὺς λευκοὺς δρόμους καὶ τὰ λευκὰ μέγαρα.

Μέσα εἰς τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν ἀρμονίαν αὐτῆν τοῦ λευκοῦ καὶ τοῦ κωνοῦ, αἱ μορφαὶ τῶν μαύρων, μὲ τὰ μακρὰ γαλανὰ ἀντερὰ καὶ τὰ κόκκινα φεσάκια, ἔδιδαν εἰς τὸ θέαμα ἓνα τόνον ζωηρόν. Ἡ ἀντίθεσις, ἡ ποικιλία, ἡ ζωὴ, αἱ φωναί, ὁ θόρυβος, τὰ λόγια τὰ ἀναρῆα καὶ ἀκατάληπτα, ἡ πάλη τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ἐπικράτησιν, ἔδιδαν τὴν εἰκόνα μιᾶς μάχης, χωρὶς αἷμα καὶ καταποντισμούς, μάχης εἰρηνικῆς τοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν ζωὴν, ἡ ὁποῖα κἄποτε εἶναι τρομερωτέρα τῶν ἀληθινῶν μαχῶν. Μέσα εἰς ἓνα δύο μεγαλειότερα πλοῖα ἡ ἐξουσία, μὲ ἀντιπροσώπους, σφικτοδεμένους μέσα εἰς ξηρὰς καὶ ἄσχημες μὲντες στολές, αὐστηρὰ, συγγνή, ἀκαμπτὰ, διηύθυνε καὶ ἐκανόνιζε τὸν δρόμον τοῦ καθενός. Ἐνας πελώριος μαῦρος μὲ ἓνα πελώριο καμητοῖ εἰς τὰ χέρια, ἐβαζεν εἰς τὰξιν, ὅσους ἐζητοῦσαν νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν γραμμὴν, νὰ προπεράσουν, νὰ κλέψουν τὴν θέσιν τῶν ἄλλων. Καὶ τὰ κερκίτικα μέσα εἰς τὴν ὄχλοβοὴν αὐτὴν ἐπερνοῦσαν γρήγορα, καμκρωτά, ἀδιάφορα καὶ ἐγλυστρουσαν ἐπάνω εἰς τὴν ἀπαλότητα καὶ τὴν διαύγειαν τοῦ νεροῦ, ὡς μεγάλα δελφίνα μὲ τὰ πτεροῦγα των σηκωμένα

πρὸς τὰ ἐπάνω. Κἄποτε, κἄποτε ἐτινάσσοντο μέσα εἰς τὴν δίνην τῆς πάλης, ὡς νὰ ἐφοβοῦντο κίνδυνον, ἀλλ' εὐθὺς ἐπανήρχοντο εἰς τὴν θέσιν των, κρῖκος τὸ καθένα μιᾶς μεγάλης ἀλύσου, ἡ ὁποῖα ἔφερε τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὑπαρξιν εἰς χιλιάδας ψυχῶν.

Τὴν παρέλασιν παρακολουθοῦσαν ἀπὸ τὴν ἀκτὴν πολὺς κόσμος. Ἐένοι φυσικὰ οἱ περισσότεροι, καὶ ὀλίγοι μαῦροι ἢ ἰθαγενεῖς, γυναῖκες μὲ παιδιὰ βρώμικα, ξυπόλυτα, μὲ πληγωμένα μάτια, ἐδιασκέδαζαν κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιον, οἱ εὐτυχέστεροι μὲ ἓνα χονδροκόμματο ζαχαροκάλαμο, τὸ ὁποῖον ἐκοπίαζαν νὰ κόψουν δαγκάνοντες μίαν χονδρὴν ρίζαν μὲ δόντια ἄσπρα, καθκρά, ὅλα δύναμιν καὶ ἀντοχήν.

Δὲν εἰξέυρω γιατί εἶχα φαντασθῆ ἕως τὴν στιγμήν ἐκείνην τὸ ζαχαροκάλαμον, κἄτι ἀβρόν, καὶ ποιητικόν, ἓνα λεπτὸ τρυφερὸ καὶ πράσινο καλαμάκι, ἀπὸ τὸ ὁποῖον θὰ ἐχύνετο ἡ ζάχαρι εὐκόλα, χωρὶς κόπον καὶ προσπάθειαν καμμίαν. Καὶ γιατί τὸ χονδροκάλαμο ἐκεῖνο τὸ πρασινολευκὸ καὶ γεμάτο ἴνες, τὸ σκληρὸ ὡς ξύλο, ἀπὸ τὸ ὁποῖον τὰ δόντια τῶν μαύρων παλαίουν διὰ νὰ ρουφήσουν ὀλίγες σταλαγματιᾶς γλυκειᾶς, μού ἔκαμε τὸσον κακὴν ἐντύπωσιν. Τὰ μικρὰ ἐν τούτοις ποῦ δὲν ἔχον χρέματα διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ ἐφαινοντο ὅλως διόλου ἀντιθέτου γνώμης πρὸς τὴν ἰδικὴν μου καὶ μὲ βλέμματα πόθου ἀκρατήτου, ἐρροφούσαν μὲ τὰ μάτια τοῦλάχιστον τὴν γλύκα τοῦ ξύλου μὲ τὴν ζάχαρην.

Μετὰ τὸν Νεῖλον ἔτι ἀξίζει νὰ ἰδῆ κανεὶς εἶναι τὸ καθαρῶς ἀραβικὸν μέρος τῆς πόλεως Ὁ ξεναγὸς μου, μοναδικὸς εἰς τὸ εἶδος τῆς ταξινόμησεως τῶν ἐκδρομῶν μὲ ὠδήγησεν εἰς τὴν μεγάλην ἀρτηρίαν, ἡ ὁποῖα ἀρχίζει ἀπὸ μίαν πλευρὰν τοῦ κήπου τῆς Ἑσβεϊκῆς καὶ φθάνει εἰς τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως.

Εἶναι ἡ παλαιὰ πόλις, μὲ τὰ ἀραβικὰ σπιτὰ, καὶ τὰ χαμηλὰ μαγαζεῖα, καὶ τὰ σχολεῖα, καὶ τὰ τζαμιά τὰ σβέλτα καὶ χαριτωμένα. Εἶναι ἡ πόλις τοῦ ἐμπορίου τῶν ἰθαγενῶν, καὶ τῶν ἱερωμένων καὶ τῶν γυναικῶν τοῦ τρέχον ἐπάνω καὶ κάτω ὡς μαῦρα φαντάσματα μὲ τὰ σώματα τὰ ὑψηλά, τὰ κυπαρισένια καὶ μὲ τὸ βάδισμα τὸ μεγαλοπρεπές, τὸ ἀγαλαμάτινον. Εἶναι ἡ πόλις τοῦ ἡ ἀνθρωπότητος πλημμυρεῖ, ξεχειλίζει ὡς ἓνας χειμάρρος, ὡς κἄτι ὀρμητικὸν ποῦ ὀλονέν τρέχει καὶ δὲν ἔχει ποτὲ τέλος. Ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἀμάξι ποῦ μὲ δυσκολίαν κινεῖται καὶ προχωρεῖ πρὸς τὰ ἐμπρός, ἔχω τὸ αἴσθημα, ὅτι τὸ πλῆθος ἐκεῖνο, τὸ πολὺ, τὸ ἀκράτητον, ποῦ κυματίζει εἰς κἄτι κόκκινον καὶ λευκὸν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ κάτω εἰς γαλανὸν

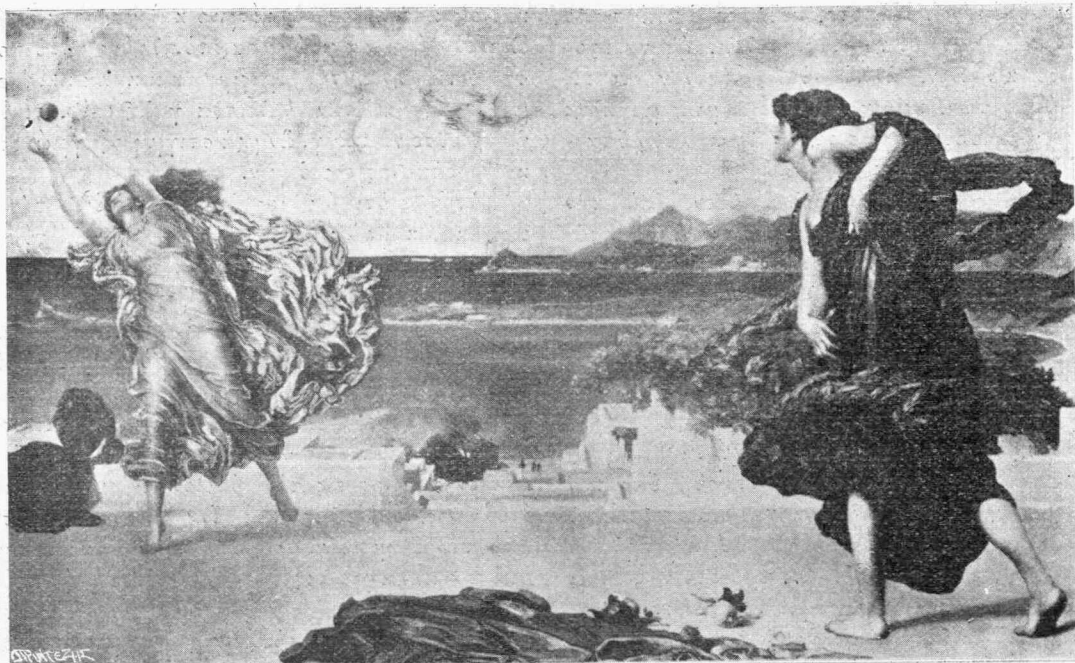
καὶ εἰς ἄσπρο καὶ εἰς κίτρινον καὶ μαῦρον καὶ εἰς ὅλα ἐν γενεῖ τὰ χρώματα, τὸ πλῆθος αὐτὸ ποῦ τὴν στιγμήν αὐτὴν ἀμέριμνα καὶ καλὰ καὶ ἡρεμα κινεῖται ὡς ἓνα θάλασσα γαληνιαία, τί θὰ ἡμποροῦσε νὰ κάμῃ, ἂν μιὰ στιγμή ἐξαγριώνετο καὶ ἐξεσπούσε εἰς ὄργην.

Εὐτυχῶς ὅτι ὁ ἥλιος ἀνατέλλει ἐδῶ τὸσον εἰρηνικὰ, καὶ τὸ κλίμα διαθέτει εἰς κλωσύνην καὶ ἡ φύσις ὅλη μὲν ἔστιν ὡς ἓνα τὸσον, ὥστε νὰ φαίνεται ὡς ἓνα νὰ διατελῇ ἀκόμη ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν ἑνὸς ὠραίου οὐραίου, καὶ οἱ ἀνθρώποι οἱ γεννημένοι καὶ μεγαλωμένοι εἰς τὸ κλίμα αὐτό, ζοῦν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν σήμερον, χωρὶς νὰ ζητοῦν τίποτε ἄλλο, παρὰ μίαν θέσιν γὰ τὸ σῶμα των κάτω ἀπὸ τὸν ὠραῖον ἥλιον καὶ ἓνα κύκλον ἀκτίνας εἰς τὸν ὁποῖον νὰ συναντᾶται ὁ οὐρανός, ὁ Νεῖλος καὶ ἓνα κομμάτι χρυσὸ ἀπὸ τὴν ἔρημον, κάτω ἀπὸ τὸ βλέμμα των. Διὰ τὰ ἄλλα φροντίζει ὁ Θεός, ποῦ ἔθρεψε τοὺς προφήτας μὲ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. Ἐδῶ τὸ μέλι ροφᾶται εἰς τὸ ζαχαροκάλαμον καὶ αἱ ἀκρίδες λείπουν ἀπὸ μερικοὺς. Ἀλλ' ἡ ζωὴ εἶναι γλυκερὰ καὶ τὰ μικρὰ νικέλινα νομισματὰ κερδίζονται μὲ τὴν ἀνταλλαγὴν ἑνὸς σκαρμποῦ ψεύτικου, ἢ ἑνὸς ἀγαλαμάτιου ποῦ ἔκρουπτε ἢ γῆ τὸσους αἰῶνας γιὰ τὰ σημερινὰ παιδιὰ τῆς.

Τὸν τύπον τῆς Ἀραβικῆς πόλεως βλέπει κανεὶς εἰδικώτερα μέσα εἰς τὴν μικρὰν ἀγορὰν των, τὸ Χυχχνλί, ἓνα εἶδος τσαρσιῦ τῆς Πόλης ἀλλ' ἀνοικτὸν ἀπὸ τὰ ἐπάνω, μέσα εἰς τοὺς λαβυρίθους τῶν στενωπῶν καὶ τῶν χαμηλῶν μαγαζεῖων, ποῦ μοιάζουν ὡς ἓνα φωνῆς μᾶλλον μεγάλων πουλιῶν. Ἀλλὰ οἱ ἀνθρώποι ἐδῶ εἶναι ἐργατικώτατοι, καὶ εὐρισκόμεθα εἰς ἀληθινὴν μυρμικόπολιν, εἰς τὴν ὁποῖαν, ὑπὸ ἐξωτερικὸν ἄπλοῦν καὶ ταπεινόν, κρύπτεται πλοῦτος ἀμύθητος πολυτίμων πραγμάτων.

Ὅτι χρειάζεται διὰ τὴν πολυτέλειαν τῆς Ἀνατολίτικης ζωῆς εἰς πολυτίμα πετράδιχα καὶ ὑφάσματα χρυσοκεντημένα καὶ γόβες πλεγμένες μὲ μικροκαρτερὰ καὶ ταψιὰ μὲ γράμματα ἀραβικά, ποῦ μοιάζουν ὡς ἓνα Ἑλληνικοὶ μαϊάνδροι, καὶ παπούτσι κόκκινα καὶ χαλιὰ χρυσοῦφρανα, ὅλα αὐτὰ εὐρίσκονται εἰς σωροὺς μέσα εἰς τὰ μικροσκοπικὰ μαγαζάκια, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν εἰσέρχεται σχεδὸν ὁ ἀγοραστής, τὸσον μικρὰ καὶ στενὰ εἶναι. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὀλίγοι, πολὺ ὀλίγοι ἰθαγενεῖς εἶναι ἔμποροι. Σύριοι, καὶ Ἑβραῖοι, καὶ Πέρσαι καὶ Κινέζοι καὶ Ἰάπωνες, φυλαὶ ἄλλαι, ἐντελῶς ξένοι, μὲ μούτρα ἄσχημα μὲ σώματα κχακτικὰ καὶ ζαρωμένα εἶναι οἱ κύριοι τῶν πολυτίμων αὐτῶν πραγμάτων.

Κ. Παροῦν

ΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΑΙ ΠΑΙΖΟΥΣΑΙ ΤΗΝ ΣΦΑΙΡΑΝ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΣΠΑΣΙΑΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞΟΧΗΝ πλησίον τοῦ Κεραμεικοῦ ἔχουν ἐκδρομαίη ἡ Ἀσπασία μετὰ τῶν μαθητριῶν της. Αἱ μαθήτριαι ἰσχύουσιν, παίζουσιν τὴν σφαῖραν, ἐνῶ ἄλλαι συζητοῦν μετὰ της Ἀσπασίας. Μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἡ Μελπομένη, ἡ μνηστὴ τοῦ Κλεοβούλου).

Ἀσπασία. Ἡ Ἀθηνᾶ μὰς ἠνύνησε, παιδιὰ μου, καὶ μὰς ἐχάρισε διὰ τὴν ἐκδρομὴν μὰς αὐτὴν μίαν ἡμέραν θαυμάσιαν. Ἡ φύσις τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τελεῖ τοὺς ὑμεναίους τῶν ἀνθέων της καὶ ἡ γῆ ἐφορτάζει μίαν ἀπὸ τὰς ὠραιότερας της ἐφορτάς.

Μελπομένη. Διὰ τοῦτο ἴσως ἡ Ἑλλη θέλει νὰ μὰς νυμφεύσῃ κατὰ τὴν ὠραίαν αὐτὴν τοῦ ἔαρος ἐποχὴν. Ἀλλὰ τί θαυμάσιον τοπίον εἶναι αὐτό, ὦ Ἀσπασία, καὶ πόσον μεγαλοπρεπὴς καὶ ἀνθοστόλιστος καὶ ἀληθῶς ὀργιῶν εἰς χρώματα καὶ ἀρώματα εἶναι ὁ δρόμος αὐτός ὁ ἀνωφερής, ὁ ὀδηγῶν πρὸς τὴν ἑπαυλὴν ἐκείνην ὑψηλὰ, τὴν σκεπασμένην ἕλλην ἀπὸ κισσοῦς καὶ ρόδα.

Ἀσπασία. Εἶναι ἡ ἑπαυλις τοῦ Σοφοκλέους, τοῦ θεοῦ τραγωδοῦ μὰς, καὶ τοῦ μεγάλου φίλου μου. Πόσας ἀναμνήσεις ἔχω τοῦ παρελθόντος εἰς τὴν θέαν τῆς ἐπαύλεως αὐτῆς. Καὶ πόσον εὐτυχεῖς ἡμέρας ἐπέρασα κάτω ἀπὸ τὰς στοάς τὰς ἀνθοστολισμένους καὶ ὑπὸ τὰς θαυ-

μασίας κιονοστοιχίας τοῦ μεγάρου αὐτοῦ.

Μελπομένη. Ἢ εἶναι μέγα εὐτύχημα νὰ ζῆ κανεὶς ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην μετὰ ἓνα ἄνδρα ἐμπνευσμένον ἀπὸ τοὺς θεοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους λατρευτόν, ὅπως εἶναι ὁ Σοφοκλῆς. Ἀλλὰ μόνη σύ, ὦ Ἀσπασία, ἐφιλοξενήθης ἐκεῖ ;...

Ἀσπασία. Ἦσαν αἱ πρῶται ἡμέραι τοῦ γάμου μου μετὰ τοῦ Περικλέους. Καὶ ἂν καὶ εἶχαν προηγηθῆ οἱ γάμοι τῆς Τελεσίππης, τῆς πρώτης γυναικὸς τοῦ Περικλέους μετὰ τὸν ἀρχόντα βασιλέα τῶν Ἀθηνῶν καὶ αὐτὴ ἤδη ὑπερήφανος ἔφερεν τὸν τίτλον τῆς βασιλίσσης, ὅμως ἐδέησε, ν' ἀπομακρυνθῶμεν ὀλίγον ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, διὰ νὰ μὴ φθάνουν εἰς τὰ ὦτα μὰς αἱ κακολογίαι καὶ αἱ συκοφαντίαι τῆς κακῆς γυναικὸς καὶ τῆς φίλης της Ἑλπινίκης, τῆς ἀδελφῆς τοῦ Κίμωνος.

Μελπομένη. Ἐχεις λοιπὸν τόσον φοβεροὺς ἐχθρούς, ὦ Ἀσπασία, ὥστε οὔτε νύμφην δὲν σε ἀφήκαν ἡσυχον καὶ ἀμέριμον εἰς τὴν χαρὰν τῆς νέας σου ζωῆς. Ἡ δὲ διότι ἦσο ξένη καὶ ὠραία καὶ σοφὴ σε κατεδίωξαν τόσον.

Ἀσπασία. Ἦμουν ξένη, ἀγνωστος, κόρη τῆς ὠραίας Ἰωνίας, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ ἦθη εἶναι ἕλως διάφορα καὶ αἱ γυναῖκες δὲν ζοῦν ὅπως αἱ Ἀθηναῖαι ἀσχολούμεναι εἰς μικρολο-

Ἡ ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ ΚΑΙ Ο ΚΕΡΑΜΟΓΡΑΦΟΣ

γήματα και εις ταπεινά και παιδαριώδη. Ἄγαπῶ τὰ ὠραία πράγματα, και ἔχω ἰδέας και ἀρχὰς προοδευτικὰς και ἐλευθέρως και δι' αὐτὸ αἱ γυναῖκες τῶν Ἀθηνῶν μὲ μισοῦν και οἱ ἄνδρες μὲ θυμιάζουσι.

Μελπομένη. Ἀλλὰ και ἐγὼ εἶμαι ξένη. Καὶ ἐγὼ ἐσυνήθισα νὰ ζῶ ἐλεύθερα και νὰ ἐκφράζω τὰ αἰσθητικὰ τῆς χαρᾶς και τῆς λύπης μου μὲ τοὺς ἤχους τοῦ αὐλοῦ μου. Καὶ ἴσως θὰ μὲ μισοῦν και θὰ μὲ κκολλογοῦν, ὡς Ἀσπασία. Καὶ ἴσως αἱ ὑπερήφανοι Ἀθηναῖοι μου κλείσουσι τὰς θύρας των... ὦ! θὰ ἐπρωτίμων νὰ ἔμενα ἐλευθέρω δι' ὅλην μου τὴν ζωὴν...

Ἀσπασία. Μὴν ἀνησυχεῖς, ὦ κόρη. Ὁ Κλειόβουλος δὲν πολιτεύεται και ἐπομένως οἱ ἐχθροὶ του δὲν θὰ ἔχουν οὔτε τὸν φανατισμὸν οὔτε τὸ μῖσος τῶν ἐχθρῶν τοῦ Περικλέους. Ἡ Ἑλληνική, ἡ κακὴ ἀδελφὴ τοῦ Κίμωνος δὲν θὰ κκοτίσῃ ἐναντίον σου τὴν γλῶσσαν τῆς. (φαίνεται ἐρχόμενος ὁ Περικλῆς μὲ τὸν Σωκράτη)

Μελπομένη. Φεύγω. Ἴδου ἔρχεται ὁ θεῖος Περικλῆς. Ἐπιτρέπεις νὰ μεταβῶ εἰς τὸν Κεραμεικόν, διὰ νὰ ἴδω ἐὰν εἶναι ἔτοιμα τὰ παραγγελλθέντα ἀγγεῖα;

Ἀσπασία. Πήγαινε, κόρη μου. Καὶ μὴ λησμονῆς, ὅτι εἶχα δώσει διαταγὰς αἱ γραφαὶ νὰ εἶναι ἀνθέμια και μαϊανδροὶ. Πάρε μαζὴ σου τὴν Μυρτώ και τὴν Ἡρώ. Καὶ μὴν ἀπομακρυνθῆτε πολὺ. (Ἡ Μελπομένη φεύγει ἐνῶ φθάνει ὁ Περικλῆς).

Ἀσπασία. Καλῶς ἤλθες, φίλε μου. Ἀλλὰ διατί τόσο ἀργά; Εἶναι τόσο ὠραία ἐδῶ και ἡ φύσις εἶναι τόσο πλουσία εἰς μῦρα και εἰς ἄσματα.

Περικλῆς. Ἐδῶ εἶναι ἡ ζωὴ και ἡ εὐτυχία και ἐκεῖ ἡ πάλη, ἀλλὰ και ὁ θρίαμβος, Ἀσπασία. Τώρα ἄς ἀφειθῶμεν εἰς τὴν χαρὰν τῆς φύσεως και ἄς πανηγυρίσωμεν μαζὴ τῆς τὴν ὠραία ἀνοιξιν. Ἐδῶκα διαταγὰς εἰς τὰς τροφούς και τοὺς ἐπιστάτας, νὰ μεταφέρουν εἰς τὴν πόλιν τὰς μαθητριάς σου, ὡς Ἀσπασία, εὐθύς ὡς τελειώσουσι τὰς ἀσκήσεις και τὰ πιάγνια των. Ξεύρεις, ὅτι εἰς τὴν σφαίραν πρώτη ἤλθεν ἡ Κλειώ, τὴν ὁποῖαν ἔλαι αἱ ἄλλαι ἐστεφάνωναν, καθ' ἣν στιγμὴν διηρχόμην...

Ἀσπασία. Ἴσως ἔμεινες μαζὴ των, φίλε μου, και δι' αὐτὸ ἐβράδυνες νὰ ἔλθης. Καὶ ἡ καλὴ Θεοδότη δὲν ἐπαίξε και δὲν ἐνίκησε καμμίαν νέαν νίκην;

Περικλῆς. Εἶσαι ἀδικος, Ἀσπασία. Εἰξεύρεις, ὅτι πλησίον σου καμμία δὲν ἤμπορεῖ νὰ νικήσῃ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ κάλλους και τῆς χάριτος.

Ἀσπασία. Εὐρίσκω τόσο φυσικόν, φίλε μου, τὸν θυμωσμὸν σου πρὸς τὴν ὠραία Θεοδότην! Ἀλλως τε και τὸ ὄνομα τῆς σοῦ ἐνθυμίζει προσφιλῆ γυναῖκα, τὴν Κορινθίαν Θεοδότην, τὴν θυμωσάσαν χορευτρίαν, τὴν ὁποῖαν οἱ ἐχθροὶ μου εἶχαν μεταχειρισθῆ, διὰ νὰ σὲ ἀποσπάσουν ἀπὸ ἐμέ, ὅταν ἦσο ἀκόμη σύζυγος τῆς Τελεσίππης.

Περικλῆς. Ἡ ζήλοτυπία εἶναι πάθος ἀνάξιον σοῦ, ὡς Ἀσπασία.

Ἀσπασία. Ἀλλὰ δὲν ζήλοτυπῶ. Ἐὰν τοιοῦτο ταπεινὸν πάθος εἰσέδυσεν εἰς τὴν καρδίαν μου θὰ ἠσθάνομην, ὅτι ἐξέπεσα ψυχικῶς και ὅτι δὲν ἀξίζω τίποτε περισσώτερον ἀπὸ τὰς ταπεινάς και ἀμαθεῖς γυναῖκας. Ἐὰν ἐζήλοτύπουσι δὲν θὰ ἔφερα ἐγὼ μόνη μου τόσα νέκκοριτσάκια εἰς τὸν οἶκόν σου και δὲν θὰ ἐγινόμην ἡ πνευματικὴ μητέρα και τροφός των. Ἀλλ' ἰδοὺ ὁ Σωκράτης, ὅστις ἐσταμάτησε περισσώτερον ἀπὸ σὲ εἰς τὴν παλαιστραν τῶν παρθένων, διὰ νὰ θυμιάσῃ τὸς ἐλαφρὰς κινήσεις και τὰ μαλλιά ποῦ ἀνεμίζει ὁ ἀνεμος ὅταν χρυσὰ στάξῃ τῶν ἀγρῶν και τοὺς γραφικὸς βραχίονας ποῦ ἐντείνονται πρὸς τὰ ἐπάνω ὡς διὰ προσευχὴν.

Σωκράτης. Τί πειρακτικὸν πάλιν σχεδιάζει ἡ Μιλησία φίλη ἐναντίον μου. Ἴσως ἐξ αἰτίας μου θὰ βραδύνῃ ἡ πρὸς τὸν Σοφοκλέα ἐπίσκεψίς μας; Ἀλλ' ἔμεινα μέχρις ὅτου αἱ παρθέναι ἐπέβησαν εἰς τὰ φορεῖα διὰ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πόλιν.

Ἀσπασία. Καὶ ἀνεχώρησαν ὅλοι; Καὶ ἡ Μελπομένη ἡ ὁποῖα εἶχε μεταβῆ εἰς τὸν Κεραμεικόν διὰ νὰ παραλάβῃ τὰ ὠραία δοχεῖα, τὰ ὁποῖα εἶχα παραγγεῖλει δι' αὐτήν.

Σωκράτης. Τὸ φορεῖον τῆς ἐπήγε και τὴν παρέλαβεν ἀπὸ τὸν Κεραμεικόν. Ἀλλὰ τί κάλλος φύσεως εἶναι αὐτό, ὦ φίλοι;

Ἀσπασία. Ὅλα τὰ ὄντα τῆς δημιουργίας τελοῦν σήμερον τοὺς ὑμεναίους των. Ἐγὼ νομίζω, ὅτι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν θὰ ἀκούσωμεν τὸν θεῖον αὐλὸν τοῦ Πανός και θὰ ἴδωμεν τοὺς Σατύρους νὰ ἐξορμήσουν ἀπὸ τὸ πυκνὸν πέρα ἐκεῖ δάσος και τὰς εὐκόλπους Ἀμυδρυάδας νὰ σχηματίσουν ἐγκύκλους χορούς, και τὰς Ναιάδας νὰ ἐξορμήσουν ἀπὸ τὸν Κηφισὸν και νὰ φωτίσουν τὰ πέριξ μὲ τὰ δροσερὰ κάλλη των.

Περικλῆς. Τί εὐτυχῆς ὁ Σοφοκλῆς, ὁ δυνάμενος νὰ ζῆ εἰς τοιοῦτον παράδεισον και νὰ συμπληρώσῃ τὴν ποίησιν τῆς φύσεως μὲ τὴν ποίησιν τῆς δημιουργίας. Τὸν φαντάζομαι καθήμενον ὑπὸ τὴν σκιάν των θυμωσάσαν ῥοδῶνων του μὲ τὴν πινακίδα ἐπάνω εἰς τὰ γόνατα και

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟ ΚΕΝΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΝΙΤΣΑΣ

ΞΝΟ ΚΑΤΗΡΧΟΜΗΝ διὰ τῆς ὁδοῦ Σταδίου τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος εἶδον τέλος πάντων ὀλίγα βήματα ἐμπρὸς τὸν φίλον μου Κίμωνα. Ἐτάχυνα τὸ βῆμα και τὸν ἐπρόφθασα πρὸ τοῦ περιβόλου τοῦ Βουλευτηρίου:

— Τόσον καιρὸν σὲ ζητῶ και δὲν κατώρθωσα νὰ σ' εὐρῶ· ἀφ' ὅτου ἐγύρισες ἀπὸ τὴν Χαλκίδα ἔγινες ἀφαντος. Μήπως ἀρρώστησες εἰς τὸ ταξεῖδι;

— Δόξα τῷ Θεῷ εἶμαι καλά, ὅπως πάντα, ἀλλὰ περὶ βλέπεις κ' ἐγὼ τώρα τὴν χαριτωμένην ζωὴν τοῦ τελειοφοίτου· κλείσιμο και μελέτη 'ς τὸ σπῆτι ἀπ' τὰ ἔξημερώματα ἕως τὴν νύκτα.

— Καὶ μήπως δὲν ἐπήγα 'ς τὸ σπῆτι σου; Ἀλλὰ εἶχες φύγη, μοῦ εἶπαν, κ' ἀπ' ἐκεῖ. Πέμπτον σπῆτι ποῦ ἀλλάζεις ἐφέτος... Τώρα ποῦ κάθεσαι πάλι; Μήπως ἤξευρα νὰ ἔλθω νὰ σ' εὐρῶ;

— Στὴν Γαλλικὴν Σχολὴν κοντά...

— Ἀπ' τὸ Γεράνι 'ς τὸν Λυκαβηττόν!.. Μὰ δὲν μοῦ λὲς πῶς ἐβάλθηκες νὰ κάμῃς τὴν περιήγησιν τῶν Ἀθηνῶν; Αἰωνίως ὁ ἴδιος, θεοτρελλος! Ὅπου σπιτονοικοκυρὰ ἡ γειτόμισσα ἔμμορφη πᾶς και στήνεις τὰ δῖχτυά σου γιὰ λίγον καιρό. Ἀμα βαρεθῆς ἐκεῖ ξεκινᾶς και πᾶς ἀλλοῦ. 'Σ τὸ ἄλλο σου σπῆτι, θαρρῶ, ἦτον ξανθὴ, ἡ τωριῆ τί χρῶμα ἔχει;

— Ἀφῆσέ τα, καυμένε, αὐτά...

— Γιατί; Μήπως δὰ ἐφρονίμεψες τώρα; Νὰ μεταγραφῆς εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν.

— Βλέπεις πῶς δὲν ἔχω πολλὴν ὄρεξιν, θὰ πῆ πῶς κατὶ ἔχω...

Πράγματι τότε μόλις παρετήρησα ὅτι ἡ ἐκφρασις τῆς μορφῆς του δὲν ἦτο ὅποια ἄλλοτε, ζωηρὰ και περιχαρῆς. Νέφος μελαγχολίας ἐπέκθητο ἐπὶ τοῦ μετώπου του, και οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ σχεδὸν εἶχαν δακρύσῃ. Ἐνόησα ὅτι κατὶ ἔκτακτον, κατὶ λυπηρὸν εἶχε συμβῆ. Ἴσως οἰκογενειακὸν δυστύχημα μέγα, τὸ ὅποῖον ἐπέδρασεν οὕτως ἐπὶ τοῦ χαρακτήρος του ἀφρόντιδος, τοῦ τρελλοῦ μου φίλου. Δὲν ἤθελον νὰ τὸν ἐρωτήσω, ἤθελον νὰ τῷ δώσω εὐκαιρίαν νὰ μοῖ τὸ εἶπη μόνος αὐτός, ἂν ἤθελε. Ἠλλάξα τόνον ὀμιλίας:

— Καὶ ποῦ πηγαίνεις τώρα!

— Σπῆτι μου!..

— Ἐχεις δουλειά;

— Τίποτε.

— Μὲ θέλεις νὰλθω μαζί;

μὲ τὸ αἰχμηρὸν ἄκρον τῆς γραφίδος χαράσσοντα στίχους, τοὺς ὁποῖους τοῦ ὑπαγορεύουσι τὰ ἄλλα τῆς ποιήσεως πνεύματι.

Ἡ Ἀσπασία (σηκῶνεται και προχωρεῖ πρὸς τὸν ἀνηφορικὸν δρόμον). Ἀλλ' ἄς σπεύσωμεν λοιπὸν διὰ ν' ἀπολαύσωμεν ταχύτερον τὴν εὐχάριστον συντροφιάν τοῦ κκολοῦ φίλου. Μὴ λησμονῆτε ὅτι εἶμαι ἡ πρώτη γυναῖκα ἡ ὁποῖα ἀνῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν και ὑπὸ τὴν προσωπίδα τοῦ ἐκέρδισα τὴν νίκην ἐπὶ τοῦ ἀντιπάλου Εὐριπίδου.

Περικλῆς. Δυστυχῶς. Διότι ἡ Ἑλληνική θὰ εἶχεν τότε ἕνα ἕπλον ὀλιγώτερον ἐναντίον σου. Εἰξεύρεις ὅτι δι' αὐτὴν ἔκτοτε δὲν ἔχεις ἄλλο ὄνομα παρὰ τῆς ὑποκριτριάς και ὁ Σοφοκλῆς διὰ τοῦτο ὑπῆρξεν ἀνκμοφιβόλως ἐραστής σου κατὰ τὴν γνώμην πάντοτε τῆς κκολλῆς τοῦ Κίμωνος ἀδελφῆς.

Σωκράτης. Ἀλλὰ ἔχει ἔκτοτε και κοινήν τὴν δόξαν μαζὴ μου, ὅτι εἰσάγομεν εἰς τὰς Ἀθήνας και δικιμόνικ. Σὺ, Ἀσπασία, ὅτι δικιθεῖρης τὴν γυναικείαν χρηστότητα, ἀποδειξασα δυνατὴν τὴν ὑπόκρισιν τῶν γυναικείων προσώπων ἀπὸ γυναικας, και ἐγὼ, ὦ! ἐγὼ εἶμαι ὁ συστηματικὸς πλέον δικιφορεὺς τῆς νεολαίας.

Ἀσπασία. Ἄφες νὰ λέγουν και κάμνε ὅτι νομίζεις ὠραῖον και κκολόν. Καὶ τώρα μὴν ἐνθυμῆσαι πλέον τοὺς κκοκούς, οὔτε τὰ κκοκά. Καλέσατε τὸ φορεῖόν μου, διότι ὁ ἀνήφορος εἶναι κκοραστικός και δὲν θέλω νὰ πκορυσιασθῶ εἰς τὸν πλάστιγν τῶσων ὠραίων πκορμῶτων ἐξητηλημένη ἀπὸ τὸν κόπον και σκονισμένη και κκοθιδρωσ. (Οἱ φορεῖς φέρουν τὰ φορεῖα).

Ναυτικὰ ἢ φιλόδοχος.

ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΑ

Σκοτεινιασμένος ὁ οὐρανὸς στὸν Παρθενῶνα γέρνει...
Τὸν μαῦρο θόλο κάτασπρες κκολόνες τὸν σπυρῖουν
Μῖσα στὴν μπόρα ἡ ἀστραπὴ ἀνάερα φῖδια σπῆρει
Κ' οἱ κερανοὶ τὸν χαιρετοῦν, χωρὶς τὰ τὸν ἀγγίζουσι.

ΞΕΝΗΤΕΙΑ

Ξένος ὁ τόπος κ' ὁ καιρὸς κ' ἄνθρωποι ὅλοι ξένοι.
Μῖσ' στὴ μεγάλη μοναξιά μάταια ζητῶ ἕνα φίλο,
Μὰ εἰ ποῦ παραδέρομαι στὴ νύχτα τὴ θλιμένην,
Ἀκούω γλοκ' τὸ γαῖγισμα τοῦ σπιτικοῦ μου σκύλου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΟΥΦΡΕΣ

Μάταια σ' ἀποήτησεν ἔχτις τὸ νέο φεγγαρι,
Τῆς νύχτας ἀγαπητικί, σ' ἀκρογιαλιά, σὲ κῶμα.
Τώρα ἡ νύχτιὰ ἡ ἀφῆγγαρη εἶνα σ' ἔχει πάρει
Και τὸ φεγγαρι ἀπλόθ, κκο κκορὸ σὲ κκορὸ σου μνήμα.
(Ἀπὸ τὴν «Παρὰ Δαλιούσα» τοῦ Π. Νιρφάνα)

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

— Κ'έρωτᾶς; Ἐλα νὰ μάθῃς καὶ τὸ σπίτι μου.
Ἔλαβε τὸν βραχίονά μου καὶ ἐβαδίζομεν σιωπηλοί.

Μόνον ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν θύραν μικροῦ οἴκου ὑψηλά, ὑψηλά, εἰς τοὺς πευκοφύτους πρόποδας τοῦ Λυκαβηττοῦ; ὁ Κίμων ἐστάθη καὶ δεικνύων τοὺς ἀπέναντι τοίχους τῶν οἰκοπέδων εἶπε μειδιῶν:

— Δὲν ἤξευρα πῶς ἀλλάξῃς σπίτι χωρὶς λόγον, ἀφοῦ μάλιστα τὸ ἄλλο ἦτον ἀσυγκρίτως καλλίτερο ἀπ' αὐτό.

— Δὲν ἀλλάζει κανεὶς ποτὲ σπίτι χωρὶς λόγον.

Καὶ ἐπρόφερε τὰς δύο τελευταίας λέξεις μετσοαῦτην ἔμφασιν, ὥστε, ἐνῶ ἐκεῖνος προεπορεύετο ἵνα ἀνοίξῃ τὸ δωμάτιόν του, ἐγὼ τὸν ἠκολούθουν συλλογιζόμενος ὅτι βεβαίως θὰ ὑπῆρχέ τι κοινὸν μεταξὺ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ οἴκου καὶ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ χαρακτήρου τοῦ φίλου μου.

Τὸ δωμάτιόν του ἦτο ὅπως πάντοτε ἐν πλήρει φοιτητικῇ ἀκαταστασίᾳ· βιβλία ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐφημερίδες ἐσκορπισμέναι τῆδε κακέισε,

ἐνδύματα καὶ χαρτῖα ὑπὸ τὴν κλίνην καὶ δύο λεξικά ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, ἵνα καθιστώσιν αὐτὸ ὑψηλότερον κλίνη χαλαρά, κλωνομένη ὡς μέθυσος ἐπὶ τῶν τεσσάρων σιδηρῶν ποδῶν τῆς, καὶ δύο καθέκλαι ἄνευ πολλῆς ψιάθου πλησίον ἀλλήλων ἰστάμεναι ὡς ἐλεεινολογοῦσαι ἢ μία τὴν ἄλλην.

Ἐσυρα μίαν τῶν καθεκλῶν πλησίον τοῦ ἀιοκτοῦ παραθύρου καὶ ἐκάθησα· ὁ Κίμων ἤγαψε σιγάρον καὶ κατεκλίθη κατὰ τὸ σύνηθες ἐπὶ τῆς κλίνης του. Ἐβλεπον ἀπέναντί μου τοὺς κοκκινωποὺς βράχους τοῦ Λυκαβηττοῦ καὶ οὐδὲν ἄλλο:

— Δὲν ἔχει καθόλου ποικιλίαν ἢ θεά τοῦ δωματίου σου; θαρρεῖ κανεὶς πῶς θὰ κυλίσουν αὐτοὶ οἱ βράχοι ἐπάνω του... Ποῦ τὸ ἄλλο σου σπίτι!...

— Τὸ ἔξέρω! ... Καὶ ἐστέναξεν.

Ἐστρεψα πρὸς αὐτὸν τὸ βλέμμα. Μικρὸν ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του ἐπὶ τοῦ τοίχου παρετήρησα πρᾶγμα τι μελανόν, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχον ἰδῆ πρότερον.

Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

— Μπα! τ' εἶν' αὐτό; Ἠρώτησα· καὶ ἐγερθεὶς ἐπλησίασα ἵνα ἴδω καλλίτερον.

Ἦτο πλαίσιον ἐκ μαύρου ξύλου ὑαλοσκεπὲς καὶ περιεῖχεν ἐντὸς σύμπλεγμα κυανῶν ἀνθέων μυσοστίδος διὰ μετᾶξης κεντημένων ἐπὶ βελούδου μελανοῦ. Ἡ ἐργασία ἦτο λεπτὴ καὶ φιλόκαλος, ἀλλ' εἶχε μείνει ἀτελής κατὰ τὸ ἥμισυ· ἐφαίνετο δὲ ὀλόκληρον μέρος μόνον διὰ λευκῆς κλωστής ἐσχεδιασμένον. Τὸ πρῶτον αἴσθημα, ὅπερ ἠσθάνετο ὁ θεατῆς ἦτο ἀπορία τις καὶ δυσσάρεσκεια, ὅτι ἀνηρτήθη οὕτως ἡμιτελὲς τὸ εὐμορφον ἐκεῖνο χειροτέχνημα, ἐνῶ ἠδύνατο εὐκόλως νὰ τελειωθῇ.

Τὴν ιδέαν ταύτην ἀνεκοίνωσα εὐθὺς πρὸς τὸν φίλον μου συνοδεύσας μετὰ τὴν ἀδιάκριτον ἐρώτησιν:

— Ποῖος σοῦ τὸ χάρισε;

— Μιὰ κόρη.

— Λοιπὸν θὰ ἦτον ὀλίγον τεμπέλα.

— Γιατί;

— Γιατὶ τὸ ἄφησε ἴμισοτελειωμένον.

— Ἦτον ἀδύνατον νὰ τὸ τελειώσῃ.

— Ἀδύνατον; μήπως δὲν εὑρίσκε μετὰξί;

— Μὴν τὰ παίρῃς ὅλα τὰ πράγματα ἔτσι χωρὶς νὰ ἔξέρῃς, ἀπήντησεν ἐκεῖνος σοβαρῶς. Ἐχεις ὄρεξιν νὰ μάθῃς τὴν ἱστορίαν τοῦ κεντήματος; Ὅα ἰδῆς ὅτι εἶχες ἀδικὸν ν' ἀρχίσῃς μετὰς εἰρωνείας.

— Λέγε μου καὶ εἰμ' ἔτοιμος νὰ ὁμολογήσω μόνος τὸ ἀδικὸν μου, ἂν με πείσῃς.

Ἐκάθησα πλησίον του καὶ ἀνέμενον. Ἐδίστασεν ἐκεῖνος ἐπὶ μικρὸν, ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὸ μέτωπον καὶ ἤρχισεν εἶτα χαμηλοφώνως ὡς ἐὰν ἐπιθύμει μόνος ἐγὼ νὰ τὸν ἀκούσω καὶ οὐδεὶς ἄλλος:

— Ἀντικρὺ τοῦ παραθύρου μου, εἰς τὸ ἄλλο μου τὸ δωμάτιον, ἦτον ἓνα μικρὸ, χαμηλὸ σπιτάκι, καθὼς θὰ θυμᾶσαι. Εἰς αὐτὸ τὸ σπιτάκι κατοικοῦσαν δύο ἄνθρωποι, δύο γυναῖκες· μάννα καὶ κόρη. Ἦταν καὶ ἡ δύο πτωχαῖς καὶ ἐξοῦσαν ξενοδουλεύοντας· ἡ κόρη ἔρραπτε καὶ ἐκεντοῦσε, ἡ μάννα ἐσιδέρωνεν. Ἐφαίνοντο καὶ

ή δύο καλαίς, πολύ συμπαθητικαίς και μόνον λυπημέναις, ἄν να εἶχαν κάποια μουσική λύπη ή κόρη μάλιστα ἦτον χλωμή, χλωμή. Ἀπό τὴν δεύτερη ἡμέρα ἔμαθα ἀπὸ τὴν σπιτονοικοκυρά μου τὴν αἰτία τῆς λύπης. Ἡ κόρη εἶχεν ἀρραβωνιασθῆ πρὸ δύο ἐτῶν μ' ἓνα βιβλιοδέτην. Εἶχε καὶ χρηματάκια συνάξῃ ή κακομοίρα, τὰ ἔπῃρε αὐτὸς να τῆς τὰ τοκίση τάχα και τῆς τὰ ἔφαγε και τὴν παράτησε κ' ὄλα, ἔρημη και χωρὶς λεπτὸ, και χωρὶς καμμιάν ἐλπίδα πὼς θὰ κατορθώσῃ πλέον ν' ἀποκατασταθῇ.

Ἐγὼ ἄμα ἄκουσα αὐτό, τόσῳ τῆς ἐσυμπόνεσα — και ἄς μ' ἔχετ' ἐσεῖς πὼς εἶμαι ἐγωῖσθης και δὲν συμπονώ κανένα — ὥστε εἶπα τῆς σπιτονοικοκυράς μου να δίδῃ εἰς αὐταῖς να σιδερώουν τὰ ρούχά μου, και ἄρχισα να τῆς βλέπω με πολὺ συμπαθητικὰ μάτια. Ἡ κόρη — θαρρῶ πὼς τὴν εἶχες ἰδῆ δυὸ τρεῖς φοραὶς ἀντικρὺ ἔς τὸ παράθυρό της — ἦτον πολὺ νόστιμη κοπέλα· χλωμή, με μεγάλα γαλανὰ μάτια και δύο ξανθαῖς πλεξίδες ριχμέναις κάτω.

Κάθε πρωῒ, ἄμα ἀνοίγα τὸ παράθυρό μου, τὴν ἔβλεπα ἐκεῖ και κεντοῦσεν ἢ ἔρραφτε Ἐγύριζε, μού ἔρριχνε μιὰ ματιὰ και πάλι ἐκάρφωνε τὰ μάτια ἔς τὴ δουλειὰ της. Ἄν ἦτο καμμιά ἄλλη δά, ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα θὰ τῆς ἔστηνα κουβέντα. Μ' αὐτὴ ἦτον τόσῳ καλή, συμπαθητικὴ, λυπημένη, ποὺ μόλις ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἐβδομάδα ἐτόλμησα να τῆς εἰπῶ μιὰ ἀθῶα καλημέρα.

Τὴν πρώτην ἡμέρα δὲν μ' ἀποκρίθηκε, ὕστερα ὁμως ἄν εἶδε πὼς δὲν εἶχα τίποτε κακὸ ἔς τὸν νοῦν γι' αὐτὴ, μ' ἐκαλημέριζε κ' ἐκείνη με χαμογελο και κάποτε μού ἔλεγεν ἢ πὼς παρακοιμήθηκα ἢ πὼς ὁ καιρὸς εἶνε καλὸς — τὰ συνηθισμένα.

Ἐπειτα μιὰ ἄλλη ἡμέρα μ' ἐρώτησε, ἂν ἔχω κανένα βιβλίον να τῆς δώσω να διαβάσῃ. Τῆς ἔστειλα τὸν Μοντεχρίστον και ἔμεινε καταγοητευμένη. Ἐπειτα τῆς ἔδωκα και ἄλλα. Θυμάσαι ποὺ σοῦ εἶχα ζητήσῃ και σένα δύο τρία; Για ἐκείνη τὰ ἤθελα.

Κάποτε πάλι μού ἔφερον ἓνας περιβολάρης ἀπὸ τὰ Πατήσια, γνωστός μου, δύο γλαστράκια με ἄνθη. Ἄνθη! ποὺ ἀδείαζα ἐγὼ να τὰ ποτίζω και να τὰ περιποιούμαι. Τὰ ἔστειλα εἰς τὴν γειτονοπούλα μου και ἀπὸ τὴν ἄλλην ἡμέρα τὰ εἶδα να στολίζουν τὸ παράθυρό της. Μὴν ἐρωτᾶς και τί εὐχαριστήσεις μού ἔκανε...

Περίπατον δὲν ἐπήγαινε ποτέ, αἰώνιως ἔμεινε κλεισμένη ἔς τὸ σπῖτι και εὐχαριστούμην ὅτι κατόρθωνα να τὴν διασκεδάζω ὀλίγον με τέτοια πράγματα. Και αὐτὴ μού χρεωστοῦσε πολλὴν χάριν γι' αὐτὸ και γιὰ να τὴν ξεπληρώσῃ...

— Ἄρχισε να σοῦ κεντᾶ αὐτὸ τὸ ἐργόχειρον.

— Ναι!... γιὰ να μοῦ τὸ χαρίσῃ τὸ νέον ἔτος. Με ὄλα αὐτὰ ἀρχίζει να χεῖμωνιάζῃ. Πότε ἔβρεχε, πότε φυσοῦσε κρύος βοριάς, και πότε χιονίζε, ὥστε δὲν ἦτον πλεῖα καιρὸς γιὰ παράθυρο ἀνοικτό. Και πάλι ὁμως τὴν ἐκαλημέριζα ἀπὸ τὸ κλεισμένο της τζάμι και ἔπειτα ἄρχισα τὴν μελέτην μου κοντὰ ἔς τὸ παράθυρο γιὰ να ἔχω φῶς. Ἐκείνη ἀντικρὺ ἐκεντοῦσε, κ' ἔτσι ἐπερνούσαμε και οἱ δύο με συντροφιά τῆς ἡμέραις — τί ὠραῖες ἡμέραις!..

Εἶχα ἀποχωρισθῆ σχεδὸν ἀπὸ τὸν κόσμον. Τόσῳ εἶχα συνηθίσῃ αὐτὴ τὴν μονότονη ζωὴ τοῦ σπιτιοῦ, ὥστε δὲν εὔρισκα εἰς τίποτε ἄλλο εὐχαριστήσιον. Οὔτε καφφενοῖον πλέον, οὔτε δόμινο, οὔτε περίπατον, τίποτε. Μόνη μου εὐτυχία και διασκεδάσις ἦτον να ἠξεύρω ὅτι εἶνε ἐκείνη ἀντικρὺ μου και ἐργάζεται· τότε ἐννοιωθα μιὰ φιλοτιμία, μιὰ ὄρεξι να ἐργάζωμαι κ' ἐγὼ, κ' ἐμελετοῦσα, ἐμελετοῦσα ἀκούραστα.

Και ὅσῳ περνούσεν ὁ καιρὸς, τόσῳ — δὲν ἔμπορῶ να ἔπῳ πὼς τὴν ἀγαποῦσα, ἀλλὰ τὴν συμπαθοῦσα περισσότερο. Ὅταν τὴν ἔβλεπα αὐτὴ ποὺ ζοῦσε φτωχικά, φτωχικά, αὐτὴ ποὺ εἶχε ἀνάγκην ἐλεημοσύνης, να δίδῃ ἐλεημοσύνη ἔς τοὺς φτωχοὺς τοῦ δρόμου, ὅταν τὴν ἔβλεπα πάλιν ψυχρά, ὑπερήφανη, να μὴ δίδῃ καμμιά προσοχὴ εἰς τοὺς διαβάτας, ὅσοι ἐγύριζαν κ' ἐκύτταζαν με μάτια λαίμαργα τὴν ἔμορφή της ὄψι, μού ἐφαίνονταν ἄν να ἔβγαῖνε ἀπὸ τὸ παραθυράκι της ἐκείνο ἐν ἄρωμα καλοσύνης και ἀρετῆς και ἤρχονταν ὡς τὸ ἰδικὸ μου παράθυρο και τὸ ἀνέπνεα και μού μοσχοβολοῦσεν ἢ καρδιά μου...

Διέκοψε τὴν διήγησίν του εἰς ἄκρον συγκεκριμένης, ἔπειτα ἐξηκολούθησε πάλιν ἡρεμώτερος:

— Τὸ κέντημα αὐτὸ δὲν μού εἶχε εἰπῆ πὼς τὸ κεντᾶ γιὰ να μοῦ τὸ χαρίσῃ, μόνον μού τὸ ἔδειχνε κάποτε και με ἐρωτοῦσε ἂν μ' ἀρέσῃ.

Ἄλλὰ ἢ σπιτονοικοκυρά μου μού τὰ ἐμαρτύρησεν ὄλα ὅτι δά εἶνε καταῦποχρεωμέναις και μάννα και κόρη ἔς ἐμένα και δὲν ἔξέουρον πὼς να μ' εὐχαριστήσουν.

Με ἄλλους λόγους μού ἔδιδε να καταλάβω τὸ γυναικάριον ὅτι ἔμποροῦσα να πηγαίνω ἔς τὸ σπῖτι τους. Ἐγὼ τῆς ἀποκρίθηκα πὼς ὁ κόσμος εἶνε κακός, αὐταῖς εἶνε δύο γυναικες μοναχαῖς και δὲν θέλω να βγοῦνε λόγια. Φαίνεται δὲ πὼς ἐπήγε και τὰ εἶπεν αὐτὴ, γιατί ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡμέρα ἢ κόρη, ἢ Ἄνιτσα — δὲν σοῦ εἶπα ἀκόμη τὸνομά της — μ' ἐκύτταζε με γλυκύτερα μάτια, και ἢ μάννα της, ἢ κυρὰ Σταμάτα, ἓνα βράδν ποὺ τὴν ἤυρα ἔς τὸν δρόμον ἀπ' ἔξω μού ἔδωσε τόσαις εὐχαῖς...

Εἶμεθα εἰς τὰ μέσα Δεκεμβρίου· κρύο και χιόνια τότε. Θιμάσαι; Ἐξαφνα τὸ βράδν ἔς τὸ ξενοδοχεῖον λαμβάνω τηλεγράφημα ἀπὸ τὴν μητέρα μου ὅτι ὁ πατέρας ἀσθενεῖ και να φύγω ἀμέσως τὸ ἴδιο βράδν με τὸ ἀτμόπλοιον.

Οὔτε εἶχα καιροὶ να ἔπαγω σπῖτι μου. Ἄφησα τὸ κλειδί μου εἰς τὸν ξενοδόχον να τὸ στείλῃ εἰς τὴν σπιτονοικοκυρά μου και να τῆς εἰπῆ πὼς πηγαίνω ταξίδι, και ἐγὼ ἐτράβηξα ὅπως ἤμουν κατ' εὐθείαν εἰς Πειραιᾶ, χωρὶς οὔτε να σ' ἀποχαιρετίσω.

Εὐτυχῶς ὁ πατέρας ἔγεινε καλά, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐτύχαιναν και αἱ ἑορταὶ τῶν Χριστουγέννων, δὲν μ' ἄφιναν να φύγω ἀπὸ τὴν Χαλκίδα πρὶν περάσουν τὰ Φῶτα. Ἐσυλλογιζομουν κάποτ' ἐκεῖ τὸ πρωγορονιάτικον δῶρον τῆς Ἄνιτσας, τὸ ὅποιον δά θὰ μού ἔδιδε κατόπιν, ὅταν ἐγύριζα, και ἀνυπομονοῦσα να ἔλθω. Εἰς τὴν ἐπιστροφὴν εἶχαμεν τρικυμῖαν ἑκτακτον, και ἐφθάσαμεν νύκτα εἰς τὸν Πειραιᾶ. Ζαλισμένος, ἐλεινός, ἦλθα μόλις εἰς τὰς δέκα εἰς τὸ σπῖτι και ἀπὸ τὴν ἄμαξα ἐρέθηκα στὸ κρεββάτι μου.

Πρωῒ, πρωῒ, ἐξύπνησα ἀπὸ κρότους μαστόρων οἱ ὅποιοι ἐκρήμνιζαν τοίχους τὸ πρῶτον πράγμα, ποὺ ἀντίκρισα μόλις ἀνοῖξαν τὰ μάτια μου ἦτον αὐτὸ τὸ κέντημα, ὅπως τὸ βλέπετε, ἔτσι ἔμισοτελειωμένο, ἀλλὰ χωρὶς κορνίζα, ριχμένο ἔς τὸ τραπέζι μου. Για μιὰ στιγμὴ θαρροῦσα πὼς εἶμαι ἀκόμη ζαλισμένος ἀπ' τὴ θάλασσα. Ἐτριψα τὰ μάτια κ' ἐπήγα ν' ἀνοίξω τὸ παράθυρον. Ἐλεγα ὅτι ἢ Ἄνιτσα ἤθελε να μ' ἐρωτήσῃ ἴσως, ἂν μού ἀρέσῃ ὅπως εἶνε, γι' αὐτὸ τὸ εἶχε στείλῃ ἔτσι ἀτελείωτον... Κ' ἐγὼ δὲν ἠξεύρω τί ἔλεγα. Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον τέλος πάντων θὰ μού εἰπῆ ἢ ἰδία, ἀπὸ κεί ἀπὸ τὸ παράθυρό της...

Εὐθὺς ὁμως ἄμα ἠνοιξα τὰ παραθυρόφυλλα σκόνῃ ἀπ' ἀσβέσταις και χῶμα μ' ἐτύφλωσε και μέσα ἔς τὸ σύννεφο αὐτὸ διέκρινα ἐργάτας, οἱ ὅποιοι ἐκρήμνιζαν τὸ μικρὸν σπιτάκι τῆς Ἄνιτσας, τὸ παράθυρόν της ἀκριβῶς... Ἐμένα ἄλαλος. — Τὴν ἰδία στιγμὴ ἢ σπιτονοικοκυρά μου ἄκουσε πὼς ἐσηκώθηκα και ἦλθε να μού ἔπῃ τὸ καλῶς ὥρισα Πρῶτη μου ἐρώτησις ἦτον:

— Και ἢ Ἄνιτσα;

— Ζωὴ ἔς λόγου σας! ἀπέθανε τὸ δυστυχισμένο τὸ κορίτσι.

— Ἀπέθανε! πότε και ἀπὸ τί;

— Ὀλίγαις μέραις ἀφοῦ φύγατε ἔπεσε ἔς τὸ στρώμα και δὲν ματασηκώθηκε πειά. Ὁ γιατρός εἶπε πὼς ἐκρουλόγησε και καθὼς εἶχε ἀδύνατο τὸ στῆθος δὲν ἔμφορεσε να βαστάξῃ. Ἐκείνος ὁ φονιάς ποὺ τὴ γέλασε τὴν ἐχτίκασε τὴν ἀμοιρῃ!

— Κι' ἢ μάννα της;

— Τί να κάνῃ ἢ δύστυχη; ἔγεινε δούλα, ἄν ἔμειν' ἔτσι ἔρημη. Τὸ σπιτάκι ποὺ κάθονταν τὸ γκρεμίζει ὁ νοικοκύρης, καθὼς βλέπετε, γιὰ να κάνῃ μεγάλο και καινούργιο.

— Κι' αὐτὸ ἐδῶ τὸ κέντημα!

— Εἶνε τῆς εὐγενείας σας, γιὰ λόγου σας τὸ κεντοῦσεν ἢ καυμένη ἢ Ἄνιτσα, ποὺ ἦσαστε τόσῳ καλὸς, μὴ ἄν δὲν πρόφτασε να τὸ τελειώσῃ κ' ἐννοίωσε πὼς δὲν ἔχει πολὺ ζωὴ, μ' ἔκραξε μιὰ μέρα και μού ἔπε με μισοσβυστῆ φωνὴ πὼς λυπάται ποὺ δὲν ἦσας εἶδε να σᾶς ἀποχαιρετίσῃ και πὼς να σᾶς τὸ δώσω ἄμα θάρρητε, και να σᾶς πῶ πὼς ἐλογάριαζε να σᾶς τὸ χαρίσῃ τὴν πρωτοχροναῖα τελειωμένο μὴ δὲν ἐπρόφτασε... κ' ἀκόμη τὰ λουλούδια πῶχει κεντήσῃ ἀπάνω θὰ εἰποῦν να μὴν τὴν ξεχνᾶτε...

Εἶνε ἀνάγκη να σοῦ εἰπῶ τώρα πὼς δὲν μου βαστοῦσεν ἢ καρδιά να βλέπω κρημνισμέν, ἀντικρὺ μου τὸ σπιτάκι ἐκείνο, τὸ παράθυρο ἐκείνο τῆς καυμένης τῆς Ἄνιτσας! Ὅσῳ ἄκουε τὰ λιθάρια του να κυλοῦν, να πέφτουν, μού φαίνονταν ἄν να ἦτον χῶματα ποὺ τᾶρριχναν γιὰ να σκεπάσουν ἓνα μνήμα — τὸ μνήμα τῆς Ἄνιτσας.

Τὴν ἰδία ὥρα ἔφυγα ἀπὸ τὸ σπῖτι ἐκείνο. Ἐδιάλεξα τοῦτο γιὰ να μὴν ἔχη οὔτε ἄλλο σπῖτι, οὔτε παράθυρο κανένα ἀντικρὺ ἔς τὸ παράθυρό μου, παρὰ μόνου τοίχους και βράχους και ἐρημιά.

Ἐσεῖς με εἶχατε πὼς ἤμουν τρελλὸς και ἄκαρδος, δὲν εἶμαι πλεῖα τώρα!...

— Ὅχι, ὄχι! εἶσαι ἀνθρωπος τίμιος κ' ἔχεις χρυσὴ καρδιά!

Και τὸν ἔσφιγξα συγκεκριμένης εἰς τὴν ἀγκάλην μου και τὸν ἐφίλησα πολὺ, πολὺ... ὅπως τοῦ ἠξίζε.

(Ἀπὸ τὰ διηγήματα τοῦ κ. Γ. Δροσίνῃ)

ΔΕΛΦΟΙ

«Ἄν ἔχει δάφνη μάντισσα και σπῖτι πιά ὁ Θεός...» Μεί' στὴ βραχώδη τὴν ἐρμιά παραμυλᾶν ἢ Πυθία. Στὶς Φαιδριάδες ἄγριες πέφτει χλωμὸ τὸ φῶς και δάφνη σταῖει, δάφνη βουθᾶ ἢ Κασταλία.

ΜΥΚΗΝΑΙ

Νεκρὰ σκεπάζουν σύννεφα τῶν Μυκητῶν τὰ τεῖχη.. Παλάτια, τάφοι, ὄλα βουθᾶ κ' ἀσάλευτος ὁ ἀγέρας, ἄν ὄνειρο ἀλαργινὸ μίς παραρχαῖας ἡμέρας. Και μέσ' στοῦ ὄνειρον τὰ βαθεῖα φιλιῶν και θρήνων ἤχοι.

ΟΛΥΜΠΙΑ

Ἐφῶς και χλόη και νερὰ και κρυσταλλένις ἀέρα, Ζωὴ και χάρος ἀσύγχριτα τὰ σμίξαιτε ἐδῶπέρα. Κ' ἐδῶ ἢ Ὀλύμπια ἢ ζωὴ τὰ μάτια ἂν ἔχη κλείσει, Τόσο γλυκὰ κοιμήθηκε, ποῦ λῆς: κ' ἄς μὴν ἐκπνήσῃ.

(Ἀπὸ τὴν «Παγὰ Λαλόουσα» τοῦ κ. Π. Νιρβάρου.)

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΜΑΡΙΑ ΜΠΑΣΧΙΡΤΣΕΦ

Ἡ ἀλληλογραφία της με τὸν Guy de
Maupassant

Ζ'.

ΩΣ ΤΟ ΕΙΚΑ προιδεί αἱ σχέσεις μας με τὸν ὀγκωστον συγγραφέα μου εὐρίσκονται περὶ τὸ τέλος των. Ἦτο καιρὸς Διότι ὅπως τοῦ ἔλεγα εἰς ἓνα γράμμα μου τοιαύτας σχέσεις ἀπαιτοῦν θαυμασμὸν ἀπεριόριστον ἐκ μέρους τῆς γυναίκος. Τί κρίμα νὰ μὴν εἶναι ἀπλούστερος καὶ περισσώτερον ἀληθινός! Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει λοιπὸν ἐπὶ τέλους τὸ ἀνθρώπινον πλάσμα, τὸ ὁποῖον θὰ εἰμποροῦσα νὰ θαυμάζω με θαυμασμὸν ἀπεριόριστον. Ὁ Balzac ἀπέθανε, ὁ Victor Hugo εἶναι ὀγκωστὰ δύο χρόνων, καὶ ὁ Douma's υἱὸς ἐξήντα. Καὶ ὅμως πόσον τὸν ἐθαύμασα! . . .

21 Ἰουνίου

Ἐμεῖνα ἡ μισή. Πρὸ δύο μηνῶν, ἡμέραν με τὴν ἡμέραν γίνεται πλέον καταφανὴς ἡ ἀδυναμία μου. Δὲν εἶμαι πλέον καλλιπηγος Ἀφροδίτη, ἀλλὰ Ἀρτεμις, ἡ ὁποία διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ μεταβληθῆ εἰς σκελετόν. Καὶ ὅμως φαίνομαι νὰ εἶμαι καλά, με ὅλον τὸν πυρετόν, ποῦ με ψήνει πότε τὴν ἡμέραν καὶ πότε τὴν νύκτα με ἐφιάλτην καὶ παραμιλήματα.

Ὡσεὶς, οἱ πιστεύοντες εἰς τὸν Maupassant, μὴν ἀποδώσετε τὴν κατάστασιν αὐτὴν ὡς φυσικὴν συνεπείαν τῆς ἐνηλικιώσεως μιᾶς κόρης. Ὅχι, φίλοι μου. Ἐρωτικά ἕνεκα κάμνω κάθε βράδυ, ὡς νὰ ἀποκοιμηθῶ, ὅταν δὲν σκέπτομαι καὶ δὲν σχεδιάζω με τὸν νοῦν μου καμμίαν εἰκόνα. Ἀλλ' ὁ πυρετός μου εἶναι ἀληθινὸς πυρετός, φρικτὸς καὶ ἀνιάρος. Εἶμαι ἀποφασισμένη νὰ ἰδῶ τὸν ἰατρὸν Rollin διότι δὲν ἐννοῶ νὰ ἀποθάνω, τὴν στιγμὴν μάλιστα αὐτὴν ποῦ ἡ δόξα ἤρχισε νὰ με ἐγγίξῃ με τὰ χρυσὰ πτερά της. Ὅλοι αἱ ἐφημερίδες τοῦ Παρισιῶ καὶ τοῦ Λονδίνου δημοσιεύουν ἄρθρα θριάμβων δι' ἐμὲ καὶ τὸ φόρεμα καὶ τὸ κτένισμά μου à la Psyché, τῆς ἐσπερίδος τῆς Ρωσσοικῆς πρεσβείας κάμνουν τὸν γῦρον τοῦ διεθνοῦς τύπου. Τούλαχιστὸν πενήντα ἐφημερίδες ὁμιλοῦν γιὰ τὸ σαλόνι μου, οἱ σοβαρώτεροι κριτικοὶ δημοσιεύουν μελέτας γιὰ τὴν τέχνην μου, ἐγὼ ἡ ἴδια αισθάνομαι ὅτι κατὰ μέγαλο κυφορεῖται μέσα μου... καὶ αισθάνομαι συγχρόνως ὅτι σιγά, σιγά λυώνω. . . .

Ἐδιάβασα τὸ νέο βιβλίον τοῦ Daudet, διὰ τὸ ὁποῖον τρελλαίνεται ὅλο τὸ Παρίσι. Ὄνομάζεται Σαπφώ. Τὸ ἐδιάβασα δύο φορές με τὴν

ἐπιθυμίαν νὰ συμφιλιωθῶ με τὸ ὄψος του, τὸ ὁποῖον με ἐκνευρίζει. Καὶ ὅμως μ' ἐσκότισε καὶ πάλιν Τρέχει, τρέχει ὡς νὰ τὸν κυνηγοῦν. Αἱ ἰδέαι σκορπίζονται, πετοῦν, πρὶν νὰ προφθάσῃς νὰ τὰς συλλάβῃς. Προσπαθῶ νὰ τὸν παρακολουθῶ Ἡ ἀναπνοή μου πλάνεται Καὶ δὲν διακρίνω παρὰ κομμάτια φράσεις, ιδέες ποῦ τῆς πετᾷ βιαστικὸς καὶ ὡς νὰ μετανοῇ ποῦ τῆς ἄφησε νὰ τοῦ φύγουν, ἀπὸ ὄκτου πρὸς τὸ κοινὸν ὁ πάντοτε βιαστικὸς τὸς ν, ὥστε νὰ μὴ λέγῃ ποτέ οὔτε τὰ μισὰ ἀπὸ ὅσα ξέρει. Καὶ πάντοτε κρύπτει κατὰ τρομερὸν εἰς τὴν ὑποκοιμένην του, ἐνῶ πρόκειται ἐξαφνα γιὰ παπάτες τηγανητές. Ἡ ἐργασία του μοιάζει με ζωγραφίαν γεμάτην λεκέδες. Τὸ ἄματι δὲν μπορεῖ νὰ ξεκουρασθῆ εἰς τίποτε σταθερόν. . . Εἶναι ριζικότο ἀτελείωτο. Πῶς ὁ Ζολὰ θὰ συχαίνεται ὅλα αὐτά. Ἀλλὰ δὲν τὸ λέγει. Ἐὰν ἐξευτελίσῃ τὸν Daudet, τότε ποῦς θὰ μείνῃ. Καὶ πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ φαίνονται ὅσοι ἀξίζουν ὅτι ἀγαποῦν καὶ ἄλλους ἐκτὸς τοῦ ἑαυτοῦ των. Θυμιάζει τοὺς Goncourts καὶ τὸν Daudet γιὰ νὰ μὴ φαίνεται ὅτι λαρεῦει μόνον τὸν ἑαυτοῦ του.

«Θὰ ἀποθάνωμεν ὅλοι με ὅσα καὶ ἂν κάμωμεν» ὅπως λέγει κάπου ὁ Maupassant. Ναὶ ξέρομεν ὅτι θὰ ἀποθάνωμεν, ὅτι κανεὶς μας δὲν θὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὸν θάνατον καὶ ἔχομεν τὸ θάρρος νὰ ζῶμεν ὑπὸ τὴν τρομερὰν αὐτὴν ἀπειλήν.

Καὶ δὲν εἶναι ἄραγε ὁ φόβος αὐτὸς τοῦ τέλους ὅλων ποῦ παρακινεῖ μερικὸς νὰ ἐργάζονται καὶ νὰ φιλοδοξοῦν νὰ ἀφήσουν κατὰ ὀπίστων; Ναί, ὅσοι ἔχουν συνείδησιν τοῦ ἀναποφεύκτου αὐτοῦ τέλους, φρίττουν, καὶ θέλουν νὰ ζήσουν καὶ ὅταν δὲν θὰ εἶναι πλέον. Τὸ ἐνστικτὸν αὐτὸ δὲν εἶναι ἀπόδειξις ὅτι ποθοῦμεν καὶ ὀνειρευόμεθα τὴν ἀθανασίαν.

Φρίκη! Θὰ τελειώσωμεν! Θὰ λείψωμεν! Θὰ ἐξαφανισθῶμεν! Καὶ θὰ ἔλθουν ἔπειτα ἄλλοι. Καὶ μήπως δὲν εἶχα τὴν ἀνοησίαν νὰ ποθήσω νὰ ἀποθάνω πέρυσι, διότι ἐφοβούμην ὅτι δὲν θὰ ἐγινόμεν μεγάλη καὶ ἐνδοξος ὡς ὁ Μιχαὴλ Ἀγγελος. . . .

Μαρία Μπασχίρτσεφ

Ἐδῶ τελειώνει τὸ ἡμερολόγιον τῆς μεγάλης καλλιτέχνιδος τῆς ὁποίας τὰ ἔργα κοσμοῦν σήμερον τὸ Μουσεῖον τοῦ Λουξεμβούργου καὶ τὰ μουσεῖα τῆς Πετροπόλεως καὶ τῆς Μόσχας. Ἐξῆσεν ὀλίγον, εἰργάσθη καὶ ἐπάλασε πολὺ καὶ ὅταν ἐφθασεν εἰς τὴν δόξαν, ἀπέθανε. Μόλις εἴκοσι τεσσάρων ἐτῶν. Ἠσθάνθη τὴν καταδίκην της καὶ ὑπέφερε πολὺ.

Εἰς τὴν διπλὴν ἰδιοφυίαν της, τῆς συγγραφέως καὶ ζωγράφου, ἡ κόρη ὑπέφερε καὶ ἐπαθαίετο διὰ κάθε δυσαρμονίαν εἴτε φυσικὴν, εἴτε ψυχικὴν ὅλων ὅσοι τὴν ἐπερικύκλωναν. Εἶχεν ἐξαναστῆ κατὰ τῆς μητρικῆς φύσεως, ἡ ὁποία τῆς ἔδωκε τὸ σῶμα τόσον λεπτὸν καὶ εὐθραστον καὶ ἀδύνατον νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὴν μεγάλην ζωτικότητα τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς της.

Τὸ τέλος της ὑπῆρξε μαρτυρικόν. Οἱ ἰατροί, χωρὶς ἀποτέλεσμα τὰ φάρμακα καὶ ἡ τραγικὴ μονοτονία τῆς ἐξανθήσεως χωρὶς ἐλπίδα. Ἡ ὠραία κόρη καὶ καταδικασμένη εἰς θάνατον ἀκόμη ἐνέπνευσε συμπαθείας, σχεδὸν ἔρωτα θεῖον. Ἀλλ' ἠγάπησεν ἡ ἴδια; Διὰ τὰ ἐξαιρετικὰ πλάσματα, τὰς καλλιτέχνιδας γυναῖκας ὑπάρχουν καὶ ἐξαιρετικοὶ νόμοι. Ὁ ἔρωσ σπανίως τὰς κατακτᾷ εἰς τὴν πρώτην των νεότηταν, κατὰ τὴν ὁποίαν προσηλίουονται ὅλα των τὰ αἰσθήματα εἰς τὴν τέχνην. Ἀργότερα ὅταν ἡ νεότης ἔχει τὴν γοητείαν τῶν ἀγωνιούντων πραγμάτων, τότε αἱ γυναῖκες αὐταὶ τοῦ πνεύματος ἐνθυμοῦνται ὅτι ἔχουν καρδίαν γεμάτην στοργὴν καὶ τρυφερότητα.

Ἐν τούτοις ἀπὸ παιδὶ ἀκόμη ἡ ἰδέα τοῦ ἔρωτος δὲν τῆς εἶναι ξένη. Μία σημειώσις της ἐν σχέσει με τὴν διὰ φωτογραφίας γνωριμίαν της με ἓνα μέγαλον δοῦκα εἶναι ἐξαιρετικῶς χαρακτηριστικὴ.

«Εἶδαμεν μίαν φωτογραφίαν τοῦ μεγάλου δούκος. . . . τέλειος τύπος ὠραίου. Καὶ τὸν ἐφίλησα εἰς τὸ στόμα. . . . Τὸ φίλημα αὐτὸ εἰς τὸ χαρτὶ ἐπάνω μου ἀφήκε μίαν ἐντύπωσιν μελαγχολικὴν, παράδοξον, κατὰ ποῦ με ἔκαμε νὰ ρεμβάσω πολὺ. Ποίος ἄνδρας θὰ εἶναι ἄραγε τὸ εἶδωλόν μου; Ἴσως κανεὶς. Θὰ ζητήσω τὴν δόξαν καὶ ἓνα ἄνθρωπον. Ἡ πολὺ γεμάτη καρδιά μου θὰ ξεχειλίξῃ, ὅπως ἐξεχείλισεν ἔως τώρα, χωρὶς νὰ κενωθῆ ποτέ, ἀφοῦ αἱ πηγαὶ της εἶναι γενναῖαι, μεγάλαι, ἀνεξάντλητοι Δὲν ἀγαπῶ κανένα, ἀλλὰ ὁ λῦχος τῆς φαντασίας μου εἶναι ὅλος φῶς. . . . Θὰ εἶμαι ἄρα γε εὐτυχέστερα ἀπὸ τὸν τρελλὸν ἐκεῖνον, ποῦ ὠνόμαζαν Διογένη;»

Μετὰ τὸ εἰδύλλιον της, τὸ ἐντελῶς πνευματικόν, τὸ ὁποῖον ἤρχισεν ἀπὸ περιέργειαν καὶ ἐτελείωσεν ἀπὸ ἰδιοτροπίαν συνῆψε ἄλλο ὀδυνηρότερον, εἰδύλλιον ἀγωνίας.

Ὁ μέγας καλλιτέχνης Bastien Lepage, τοῦ ὁποῖου τὸ ἔργον ἐθαύμαζεν ἐξαιρετικῶς ἡ Marie Bashkirtseff εἴλκυσε τὴν συμπάθειάν της. Ὡς αἱ πολὺ εὐσεβεῖς, αἱ ὁποῖαι εἰς τὰς προσευχὰς των πολλάκις συγχέουν τὸν Θεὸν με τὸν ἱερέα του, ἡ νέα αὐτὴ ἐνῶ ἀναπτε λαμπάδας εἰς τὸν

βωμὸν τῆς τέχνης τοῦ Lepage κατήτησε νὰ ἐκλάβῃ τὸν ὑπὸ τὸ φῶς τῆς τέχνης καταναγνόμενον ἱεροφάντην ὡς τὸ σύμβολον τῆς θρησκείας της.

Ἀλλ' αἱ λαμπάδες ἔσβυσαν γρήγορα καὶ ἡ Μαρία εὔρε τὸν καλλιτέχνην, πολὺ ἀφωσιωμένον, ἀλλὰ καὶ πολὺ ἄνθρωπον. Καὶ ναὶ μὲν ἐπέεισεμαζή του, διότι τόσον διέφερον ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν θεὸν τῆς φαντασίας της, ἀλλ' ἔπειτα ὁ ζωγράφος ἔγεινε καλὸς φίλος της, μεθ' ὅλας τὰς προλήψεις περὶ γένους καὶ καταγωγῆς, τὰς ὁποίας εἶχεν ἡ νέα Ρωσσοῖς καὶ μεθ' ὅλην τὴν δυσπιστίαν τοῦ Lepage πρὸς τὰς γυναῖκας τοῦ καλοῦ κόσμου.

Ἄλλως τε ἡ διπλὴ ἀγωνία τοῦ θανάτου των ἐπλησίασε περισσώτερον τὰ δύο αὐτὰ πλάσματα. Εἰς τὸ τέλος συνεδέθησαν περισσώτερον, ἀλλὰ με δεσμούς ἀπροσίτους εἰς τὰ αἰσθήματα τοῦ κόσμου τούτου. Καὶ τὸ μυθιστόρημα τὸ ὁποῖον δὲν ἐπρόφθασαν νὰ ζήσουν, τοὺς ἀπεκαλύφθη τρεῖς ἐβδομάδας πρὸ τοῦ θανάτου τῆς κόρης, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐδέχθη διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν Lepage ἐτοιμοθάνατον.

Ἡ Μαρία ἐνεδίθη ὡς νύμφη με φόρεμα ἄσπρο μεταξωτό, με βαρελὲς καὶ μακρελὲς πιέτες, σὰν σαβάνου Νταντέλες λεπτές ὡς ἀφρὸς ἐστόλιζαν τὸ πρόσωπον τὸ τριανταφυλὶ ποῦ ἀπέθενε ὡς ἄν λουλούδι. Καὶ ἦτο τόσον χαριτωμένη καὶ τόσον ζωντανὴ ἀκόμη, ὥστε ὁ ζωγράφος, εὐθὺς ποῦ τὴν εἶδε, ἐφώνησε: «ὦ! ἂν μποροῦσα νὰ ζωγραφίζω ἀκόμη.

Καὶ ἀντήλλαξαν βλέμμα ἀπηλπισμένον θαυμασμοῦ, ποῦ ἤλθε πολὺ ἀργά, ἐκεῖνη με ἄματι ποῦ ἔλαμπαν με δάκρυα, ποῦ δὲν ἀφήκε νὰ φανοῦν, τρόμον τοῦ σκότους ποῦ ἐβλεπε νὰ ἔρχεται πρὸς αὐτὴν καὶ μεταμέλειαν τῆς ζωῆς ποῦ δὲν εἶχε χαρὴ

Ὀλίγας ἡμέρας ἔπειτα ἐπῆλθε τὸ τρομερὸν τέλος τοῦ εἰδυλλίου με τὸν θάνατον τῆς Μαρίας Μπασχίρτσεφ τὴν 31 Ὀκτωβρίου τοῦ 1884 καὶ τοῦ Bastien Lepage τὴν 10 Δεβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους. Καὶ ἔτσι τὰ δύο μεγαλοφυῆ αὐτὰ πλάσματα ἐνώθησαν εἰς ἓνα κοινὸν καὶ τρομερὸν καὶ σύγχρονον θάνατον.

ΚΥΠΡΟΣ

Ἐπ' τὴν Παφίτισσα θεά, ὦ Κύπρος, μιὰ ἀντηλιάδα. Χρυσῶνε ἀκόμη ἐρωτικά τὰ ὠρατὰ τὰ χωματὰ σου. Κι' ἀπ' τοὺς βεβήλους κρύβοντας τὴ μουσικὴ ὁμορφιά, Νυχτοδιαβαίνει ἡ Πήγαινα μες στὰ χαλάσματὰ σου.

(Ἀπὸ τὴν «Παγὰ Λαλέουσα» τοῦ Π. Νιρβάνου)

ΤΟ ΜΑΡΑΜΜΕΝΟΝ ΚΡΙΝΟΝ

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ εφαινετο διατεθειμένος νὰ ἐξκολουθήσῃ καὶ θὰ ἐξκολουθοῦσε βέβαια, ἂν τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς δὲν ἐδείκνυαν σημαία ὄχι πλέον ἀνυπομονησίας, ἀλλὰ θυμοῦ καὶ ὑπερτάτης ἀγανακτήσεως. Ἐνας μάλιστα ἐσηκώθη, ἐπῆρε τὸ καπέλλο του καὶ χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ τίποτε εἰς τὸν ἰατρόν, εἶπε πρὸς τοὺς συναδέλφους του. Μήπως ἔχετε σκοπὸν νὰ κάθεσθε νὰ ἀκούετε αὐτὰς τὰς νέας ιδέας τοῦ κ. καθηγητοῦ, ἀκόμη πολλὴν ὥραν. Καὶ δὲν συλλογίζεσθε ὅτι ἡ στιγμής μας εἶναι μετρημένες, ὅτι πρέπει νὰ φάμε, νὰ ἡσυχάσωμε καὶ νὰ εἴμεθα πάλιν ἐδῶ εἰς τὰς τρεῖς. Δὲν συλλογίζεσθε πόσα τετράδια μᾶς περιμένουν...

Ἄλλ' ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς μὲ ὕφος καὶ ἀξιοπρέπειαν ἐντελῶς προεδρικήν, ἐπροχώρησε τρία βήματα πρὸς τὸν γέροντα ἰατρόν καὶ εἰς γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ἐπροσπαθοῦσε νὰ διατηρήσῃ καθαρεύουσαν, ἀλλ' ἡ ὁποία, ὅταν ὁ θυμὸς τὸν ἐκυρίευσεν ἐγένετο δημοτικὴ τοῦ χειροτέρου εἶδους, τοῦ εἶπεν.

«Κύριε Καθηγητά. Ὅπως ὁ κλάδος μας δὲν ἐπεμβαίνει εἰς τὰ ἰατρικὰς σας ἀσχολίας, ἀλλ' οὔτε εἰς τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας σας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἔτσι δὲν πρέπει νὰ ἀναγκάσῃτε καὶ σεῖς εἰς τὴν ἰδικὴν μας δουλειά. Ἡμεῖς κοπιᾶζομεν καὶ μοχλοῦμεν διὰ νὰ σκορπίσωμεν τὰ φῶτα τῆς Ἑσπερίας Ἐυρώπης ἀνά τὴν ἀγαπητὴν μας Ἑλλάδα καὶ σεῖς ἀντὶ ἐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς δίδοντας τὸ φῶς, μᾶς ὑβρίζετε...

Πολὺ καλὰ, πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ Ἑλληνιστής. Εὐγε, κύριε Πρόεδρε.

Μάλιστα, κύριε Καθηγητά, ἐξηκολούθησεν ὁ Πρόεδρος, καὶ εἴμεθα πολὺ εὐγενεῖς ποῦ δὲν σ' ἐστειλάμε ὅτ' ὁ διάολο τὴν ὥρα τώρα, ποῦ τσαμπουνᾶς...

Ὁ ἰατρός ἐπῆρε τὸ καπέλλο του καὶ ἐπετάχθη ἐξῶ. Εἶχεν ἀντιληφθῆ, ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὸν ἐνοήσουν καὶ ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο τὸν θυμὸν του, ὅταν τὸν ἐκυρίευσεν, ἔφυγεν ἀμέσως, τρέχων, μὲ τὸ καπέλλο εἰς τὸ χέρι, ἔτοιμος νὰ πάῃ εἰς τὰ ὑπουργεῖα, εἰς τὰς ἐφημερίδας, νὰ γράψῃ, νὰ φωνάξῃ, νὰ ἀποταθῆ πρὸς τοὺς γονεῖς, νὰ κάμῃ συλλαλητήρια, ὡς ποῦ ἐπὶ τέλους νὰ καταρθώσῃ νὰ ἀνοίξῃ τὰ μάτια τοῦ κόσμου εἰς τὸ τρομερὸν αὐτὸ ζήτημα.

Εἰς τὸν δρόμον ἐκεῖ τρία βήματα ἐξῶ ἀπὸ τὸ Ἀρσάκειον, ἀπήντησεν ἓνα συνάδελφόν του ἰατρόν καὶ αὐτόν, ὁ ὁποῖος ἐξήρχετο μὲ τὸ ἓνα

του καὶ μοναδικὸν ἀγόρι ἀπὸ τὸ ἀντικρινὸ ἰδιωτικὸν σχολεῖον τῶν ἀρρένων, ὅπου ἐπίσημοι ἐγένοντο ἐξετάσεις. Τὸ παιδί ὡς δώδεκα ἔτων ἦτο χλωμό, ἀδύνατο, ἐξητλημένο, ὅσον νὰ εἶχε μόλις σηκωθῆ ἀπὸ τὸ κρεβάτι.

Ὁ συνάδελφός του τοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι καὶ τοῦ εἶπε φουσκομένος καὶ ὑπερήφανος. Ἀπόψε νὰ διαβάσῃς τῆς βραδυνῆς Ἐφημερίδες. Ὁ ὑπάρχων ἄρθρα, φίλε μου, ἄρθρα γιὰ τὸν μικρὸν αὐτὸν ἄνθρωπάκον! Θρίαμβος, ξέρεις; θρίαμβος σωστός. Τὸ ὄνομά μου!...

Ἄν εἰς τὸ κεφάλι τοῦ καθηγητοῦ Δακλιάνη ἔπεφτεν ἕξαφνα μία βόμβα, δὲν θὰ ἐφαινετο τόσον δυστυχής, τόσον ἐξω φρενῶν, ὅσον μὲ τὴν ἀναγγελίαν αὐτὴν τῆς δόξης τοῦ φίλου του. Τὸν ἐβλεπε μὲ τέτοιο τρομερὸν ὕφος, ὥστε ὁ συνάδελφός του γιὰ μιὰ στιγμή ἐνόμισεν, ὅτι κἄτι μεγάλο κακὸ τοῦ εἶχε συμβῆ. Ἄλλ' ἕξαφνα ὡς νὰ εἶχε μαντεύσει τὴν αἰτίαν τῆς καταπλήξεως αὐτῆς τῆς τόσον ὀδυνηρᾶς, τοῦ εἶπε μὲ ὕφος συμπαθείας. Αἱ! καταλαμβάνω! Ζηλεύεις τὴν δόξαν καὶ τὴν χαρὰν μου ὡς πατέρα, σὺ ὁ ὁποῖος δὲν εἶχες τὴν εὐτυχίαν νὰ αἰσθανθῆς τοιαύτας συγκινήσεις. Τὸ ὄνομά σου δὲν ἔχει νὰ τιμηθῆ, νὰ ἀναφερθῆ μὲ ἐγκώμια, καὶ θὰ σβύσῃ μαζὶ σου, ἐνῶ ἐγώ..... Ἐ! φιλαράκο μου. Ἄς ὑπανδρεύεσο καὶ σὺ, ὅταν ἦτο καιρὸς ἀκόμη! Ἄν καὶ τώρα, ξέρεις! Δὲν εἶναι ποτὲ ἀργά...

Ὁ γιαντρός τὸν ἐβλεπε ὄχι πλέον κατάπληκτος, ἀλλὰ μὲ ἓνα ὕφος οἴκτου καὶ ἀληθινῆς συμπαθείας καὶ ἐβλεπε καὶ τὸ παιδί, τὸ ἀδύνατο τὸ ἐκνευρισμένο, μὲ τὰ μάτια του, ποῦ ἔλαμπαν. Ἄλλὰ δὲν εἶχε πλέον οὔτε δύναμιν, οὔτε διάθεσιν νὰ τὸν ἀντικρούσῃ. Τὸν ἐχαιρέτησε λοιπὸν βικστικά, καὶ ἐτοιμάζετο νὰ ἀπομακρυνθῆ, ὅταν ὁ φίλος του τὸν ἐκράτησεν ἀπὸ τὸ γιαντῶ.

Γιὰ νὰ σοῦ πῶ. Εἶσαι ἐλεύθερος ἀπόψε εἰς τὰς ἐπτὰ. Ἐλα εἰς τὸ Ὁδεῖον. Ἐκεῖ δὲ εἶναι καὶ εἶναι! Τὸ παιδί αὐτὸ ἔχει κάμει θαύματα. Ἀληθινὸς Μόζαρτ, φίλε μου. Παίζει ὅσον θεός. Καὶ μελετᾷ ὅσον διάβολος. Τρεῖς τέσσερῶς ὥρες τὴν ἡμέραν! Αὐτὸς βιολί, ἡ ἀδελφὴ του, ἡ μεγάλη μου κόρη, ἡ Μαρὶα τελειώνει φέτος τὸ πιάνο τῆς καὶ ἡ ἄλλη φλάουτο. Τὸ σπίτι μου τῆς ἡμέρας αὐτῆς εἶναι σωστὸ Conservatoire. Πανδαιμόνιον ἤχων πρῶτ', μεσημέρι, βράδυ. Ἡ μεγάλη, θεός. Μελετᾷ ἐπτὰ ὥρες τὴν ἡμέραν. Ἡ ἄλλη τέσσερες.

Ὁ γιαντρός εἶχε ζαλισθῆ. Ἐσκαξέ! ὄχι

δὲν ἀντειχε πειά. Ὁ αὐτὸς τὰ ἐψαλλε καὶ αὐτοῦ τοῦ γελοίου, τοῦ μωροῦ!

— Καὶ εἶναι καὶ ἐκεῖνη βέβαια ἔτσι γερὴ καὶ μὲ τέτοια χρώματα ὅσον καὶ αὐτό, εἶπεν εἰς τὸν συνάδελφόν του.

— ὦ! ναί! ἀδυνατρῶν, χλωμαίνουσι λιγὰκι τῆς τελευταίας αὐτῆς ἡμέρας! Εἶναι, βλέπεις, καὶ αὐτὴ ἡ ζέστη! Μὰ δὲν πειράζει! Παιδιά εἶναι καὶ θὰ ἀναλάβουν γλήγωρα. Λίγες ἐνέσεις, κρασί τῆς Κίνας καὶ δυναμόνουν. Ἐπειτα, ἀγαπητέ μου. Τὰ καλὰ κόποις κτῶνται! Τὰ παιδιὰ πρέπει νὰ ἐργάζωνται. «Ἐπιμελοῦ, κοπιάζει, ἐνόσω εἶσαι νέος!» Ποῖος τὸ εἶπεν αὐτό; ὁ Γερροστάθης, θαρρῶ.

Ὁ καθηγητὴς ἐσιώπησε. Ἐχαιρέτησε βιαστικά καὶ ἔφυγε τρέχων, ἀπὸ φόβον μήπως καὶ πάλιν τὸν ἐξανασφάξεν ὁ συνάδελφος του. Εἰς τὸν δρόμον μὲ τὸ καπέλλο εἰς τὸ χέρι ἐσκουπίζε διαρκῶς τὸν ἰδρῶτα τοῦ προσώπου του καὶ ἐπαραιμιλοῦσε μόνος του ὅσον τρελλός. Ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὁ γιαντρός ἔχει τέτοιες ιδέας, τότε τί νὰ ποῦν οἱ κακόμοιροι οἱ δασκάλοι, ποῦ ἐζυμώθησαν πειὰ μὲ τὴν πρόληψιν αὐτὴν. Καὶ τί νὰ κάμουν οἱ γονεῖς οἱ ἄλλοι, οἱ ἀμαθεῖς, αὐτοὶ ποῦ δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν ἰδέαν τοῦ κακοῦ ποῦ γίνεται εἰς τὰ παιδιὰ των μὲ τὴν ἐξάντλησιν καὶ τὴν ἀγωνίαν καὶ τὴν ὑπεροκόπωσιν αὐτῆν.

Χωρὶς νὰ πολυκαταλάβῃ πῶς, ὁ ἰατρός εὐρέθη εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς κ. Μοῖρα. Ὁ ἀνέβαινε νὰ τὰ ἔλεγεν ἐκεῖ, ποῦ εἶχαν ἀρχίσει νὰ συνειθίζουσι μὲ τῆς ιδέας του καὶ ποῦ δὲν τοῦ ἔκαμναν πλέον ἀντίστασιν εἰς ὅσα ἔλεγε. Ἐπρεπε νὰ διηγηθῆ ὅλην τὴν μωρίαν καὶ τὴν μεταίτησιν τοῦ γελοίου συναδέλφου του, ποῦ μὲ τόσον ἐλαφρὰν συνειδησιν ἐθυσίαζε τὴν ὑγείαν τῶν παιδιῶν του, γιὰ νὰ ἔχῃ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ βλέπῃ τὸ ὄνομά του τυπωμένο εἰς τὰς ἐφημερίδας.

Δὲν ἀνέβηκεν ἐπάνω, διότι ὅλοι ἦσαν κάτω εἰς τὸ σαλονάκι. Μόλις εἶχαν τελειώσει τὸ πρόγευμά των καὶ ἔπιναν τὸν καφέ των μὲ ἄλλες συντροφίαις. Ὁ Στέφας εἰς ἓνα τραπέζακι μόνος του μὲ τὴν Ἀμάλια ἐφαινοντο προσηλωμένοι εἰς μίαν συζήτησιν πολὺ σοβαρὰν. Ἡ Ἀμάλια, ἡ συνήθως τόσον εὐθυμῆ, ἐφαινετο κἄπως στενοχωρημένη καὶ ὀλονὲν ἐσυζητοῦσε καὶ ἐφαινετο νὰ ἐπιμένῃ εἰς ὅσα ἔλεγε. Ὡς εἶδε τὸ γιαντρὸ τοῦ ἐνευσε νὰ πλησιάσῃ.

Πρέπει νὰ σᾶς ζητήσωμεν τὴν γνώμην σας καὶ νὰ κρίνετε καὶ σεῖς ποιὸς ἀπὸ τοὺς δύο μας ἔχει δίκαιον. Πρόκειται γιὰ τὴν Ἄννα. Ἀφοῦ οἱ ἀρραβῶνες μας θὰ δημοσιευθοῦν αὐρῶν, ἡ-

μου τῆς ιδέας νὰ τὴν καλέσωμεν νὰ φάῃ μαζὶ μας ἀπόψε καὶ νὰ τῆς εἰποῦμεν τὴν καλὴν εἶδησιν. Δὲν τὸ βρῖσκετε σωστό, γιαντρε; Τὸ κορίτσι αὐτὸ εἶναι πειὰ ὅσον δικό μας. Ἄλλὰ ὁ Στέφας δὲν θέλει ν' ἀκούσῃ. Μοῦ εἶπε μάλιστα ὅτι πρέπει νὰ τῆς ἀποφύγωμεν κάθε συγκίνησιν. Τί θὰ πῇ αὐτό; Καὶ γιὰτί θὰ συγκινηθῇ;

Ὁ ἰατρός εἶδε τὸν Στέφαν μὲ ἓνα παράξενο βλέμμα καὶ εἰς τὴν σιωπὴν του καὶ τὴν ἐκφρασιν τοῦ προσώπου του ἐφάνη ὡς νὰ ἀντελήθη κἄτι ὑποπτον.

ὑποπτεύεσθε καὶ σεῖς ὅτι ὑποπτεύομαι καὶ ἐγώ, εἶπεν ἡ Ἀμάλια. Τὸ βλέπω εἰς τὰ μάτια σας, γιαντρε.

Δὲν ὑποπτεύομαι τίποτε καὶ δὲν ξέρω τίποτε, εἶπεν ὁ Δακλιάνης στενοχωρημένος. Ἡ ἰδέα ὅτι ἡ Ἄννα ἤμποροῦσε ν' ἀγαπᾷ τὸν νέον, τοῦ ἐφάνη τόσον φυσικὴ, ἀλλὰ καὶ τόσον τρομερά, ὥστε διὰ μίαν στιγμὴν ἐξέχασε ὅλας τὰς ἄλλας σκέψεις καὶ ἐπροσηλώθη εἰς τὴν ἰδέαν αὐτὴν. Πῶς θὰ ἀνθέξῃ τὸ δυστυχισμένο τὸ κορίτσι εἰς τὸ κτύπημα αὐτό, ἐσυλλογίσθη, ἐξητλημένο καὶ ἀφανισμένο ὅπως εἶναι. Τί πρέπει νὰ γίνῃ; ἔλεγε μὲσα του, διότι ἐσυμπαθοῦσε τόσον τὴν Ἄνναν, ὥστε ἂν τῆς συνέβαινε τίποτε κακὸ θὰ ὑπέφερε πολὺ. Δὲν εἶπεν ἐν τούτοις τίποτε. Ἄλλ' ἐσηκώθη ἀμέσως νὰ φύγῃ.

Ὁ Στέφας τὸν ἐσυνώδευσε ἕως τὴν πόρτα Δὲν λές τίποτε, εἶπεν ἀπότομα, στραφεὶς ἕξαφνα πρὸς τὸν νέον. Ἡ Ἀμάλια ἔχει δικαίωμα νὰ μάθῃ καὶ ἐγώ ἔχω ὑποχρέωσιν νὰ ξεκαθαρίσω τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν. Ἐχεις λόγους νὰ νομίζῃς ὅτι ἡ εἶδησις αὐτὴ μπορεῖ νὰ βλάβῃ τὸ πτωχὸ ἐκεῖνο κορίτσι. Εἶσαι γιαντρός. Ξέρεις τὴν κατάστασιν τῆς καὶ δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται νὰ παίζῃς μὲ τὴν ζωὴν ἐκείων τῶν ὁποίων ἀναλαμβάνεις τὴν θεραπείαν.

Ὁ Στέφας ἠσθάνθη ὡς κἄτι νὰ τοῦ ἐσφιγγε τὸν λαιμό. Ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ ἀπαντήσῃ ἐπὶ τέλους καὶ ἡ ἀπάντησις ἀκριβῶς τὸν ἐπνιγε. Ἄν ἔλεγε εἰς τὸν καθηγητὴν του τί εἶχε συμβῆ μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Ἄννας ἦτο κατεστραμμένος εἰς τὴν ὑποληψίν του. Καὶ ὅμως ἦτο τόσον ἀπλοῦν καὶ φυσικὸν καὶ ἀκίνδυνον ὅτι εἶχε συμβῆ. Διότι ἐπὶ τέλους δὲν τῆς εἶπε ποτὲ τίποτε, ἀλλ' οὔτε τῆς εἶχε δώσει αὐτὸς ἀφορμὴν νὰ τὸν συμπαθήσῃ. Τὸ βράδυ ἐκεῖνο εἰς τὴν Κηφισσιὰ ποῦ τὴν εἶδε ἀναίσθητην, ἐτόιμην νὰ ἀποθάνῃ καὶ ποῦ ἐκᾶτάλαβεν ὅτι ὑπέφερον ἀπὸ ζηλοτυπίαν, τὸ βράδυ ἐκεῖνο εἶχε παραφερθῆ, παρασυρθῆ καὶ αὐτὸς καὶ τῆς εἶχεν ὀμιλήσει κἄπως τρελλὰ

καὶ παράφορα καὶ εἰς μίαν στιγμὴν μέθης, τρέλλας, τῆς ὠμίλησε δι' ἀγάπην... "ὦ! ἀγάπην ἀδελφικὴν!

Καὶ ἐκείνη ἔπειτα τὴν ἄλλην ἤμερον ἔφυγεν ἀμέσως, ὅταν νὰ ἠσθάνετο ὅτι ὕστερα ἀπὸ τὸ βράδυ ἐκεῖνο ἡ θέσις τῆς δὲν ἦτο ἐκεῖ...

"Ὅλα αὐτὰ τὰ ὑπελόγησε, τὰ ἀνακεφαλαιώσε καὶ μὲ πεποιθήσιν πλέον ὅτι δὲν εἶχε καμμίαν ὑποχρέωσιν ἀπέναντι τῆς κόρης, εἶπεν εἰς τὸν καθηγητὴν του.

Ἐεῦρετε, κύριε καθηγητά, ὅτι τὰ ὑστερικὰ αὐτὰ κορίτσια ἔχουν ἐνίοτε φαντασιοπληξίαις περιεργεῖς. Ποῖος ξέρει πῶς θὰ πάρῃ τὸ πρᾶγμα ἢ νέα αὐτῆ, ἢ ὅποια ἐφάνετο ἰδιωτικῶς εὐτυχίης, ὅταν τὴν ἐπεριποιούμην. Ἀκριβῶς ἀπὸ πολὺν φόβον διὰ τὴν νευρικότητά της εἶμαι ἐπιφυλακτικὸς....

(Ἀκολουθεῖ)

Λ. ΓΚΟΤΟΒΣΚΥ

Ἡ ΑΘΗΝΑΙ εἶχαν τὴν εὐτυχίαν νὰ συγκαταλέγονται μεταξὺ τῶν πόλεων εἰς τὰς ὁποίας ὁ θαυμάσιος καλλιτέχνης Γκοτόβσκυ ἔδωσε δύο συναυλίας καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔσπενσαν ἀθρόοι νὰ τὸν ἀκούσουν, νὰ τὸν χειροκροτήσουν καὶ νὰ τὸν θαυμάσουν. Νομίζω ὅτι ὅσοι τὸν ἤκουσαν θὰ ἐπεθύμουν νὰ μάθουν καὶ κατὰ περὶ αὐτοῦ. Ὁ Λ. Γκοτόβσκυ ὅστις ἄγει νῦν τὸ 38ον ἔτος τῆς ἡλικίας του ἐγεννήθη εἰς τὴν Βίλιαν πόλιν τῆς Πολωνίας, ἀπώλεσας διαιτηθῆς μόλις τοὺς γονεῖς του. Ἐκτοτε ἔμενεν εἰς μίαν θείαν του, ἣτις ἠθέλησε νὰ τοῦ δώσῃ τὰ πρῶτα μαθήματα μουσικῆς ὡς ὅμως ὁ ἴδιος διηγείται, ἡ θεία του ἦτο τόσο ἀμουσος, ὥστε ἂν ὁ θεῖος του δὲν ἦτο τὸ ἐντελῶς ἀντίθετον τῆς συζύγου, δὲν θὰ θὰ ἐμάνθανε τίποτε καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα. Εἰς ἡλικίαν δεκαπέντε ἐτῶν μετέβη εἰς Ἀμερικὴν ἔνθα βραδύτερον διωρίσθη διευθυντῆς τοῦ φιδείου τῆς Φιλαδελφείας.

Ἦτο 28 ἐτῶν, ὅταν ἤρχισε νὰ γίνεταί γνωστή ἡ μουσικὴ του ἰκανότης ἣτις ἔγκειται πρὸ πάντων εἰς τὴν ἀπαράμιλλον τεχνικὴν του ἐκ τέλεσιν. Τότε ἐγκαταλείπων τὴν ἐν Φιλαδελφείῳ θέσιν του ἦλθεν εἰς Εὐρώπην μετὰ τῆς συζύγου του καὶ τῶν τεσσάρων τέκνων του, ἐκλέξας ὡς πόλιν διαμονῆς τὸ Βερολίνον, τὸ ὁποῖον ὅμως συχνὰ ἐγκαταλείπει ἐπιχειρῶν καλλιτεχνικὰς περιουσίας. Τοῦτο φυσικὰ δὲν εὐχαριστεῖ διόλου τοὺς ἐκεῖ πολυπληθεῖς μαθητὰς του οἵτινες λατρεύουν τὸν διδάσκαλόν των.

Ὡς ἤδη ἀνέφερα ἡ μουσικὴ του τέχνη εἶνε

τόσον ἔξοχος καὶ ἀπαράμιλλος ὥστε σχεδὸν αὐτὸς μόνον δύναται νὰ παίξῃ τὸ «*an der schönen blauen Danau*» τοῦ J. Strauss κατόπι τῶν ὅσων προσέθεσε καὶ τροποποίησε ἐπ' αὐτοῦ· τόσον δύσκολον κατέστησε τὸ εὐκολώτατον τοῦτο *wals* τεχνικῶς τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ μὲ τὰ *augsices* τὰ ὁποῖα συνέθεσε ἐπὶ μερικῶν θεμάτων τῆς Ὀπερας *Fledermaus*, τοῦ Strauss

Ἀλλὰ δὲν διακρίνει μόνον ἡ τεχνικὴ ἐκτέλεσις τὸν περίφημον αὐτὸν πιανίστα. Μία χάρις τὴν ὁποῖαν ἴσως μόνον αὐτὸς ἐξ ὅλων τῶν συγχρόνων μουσικῶν ἔχει εἶνε ἡ τελεία ἐξάσκησης τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς. Ὅσοι ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἠτύχησαν νὰ τὸν ἀκούσουν θὰ τὸν ἐθαύμασαν εἰς τοῦτο κατὰ μὲν τὴν πρώτην συναυλίαν εἰς τὴν *nocturne* τοῦ Scriabine (μόνον διὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα) κατὰ δὲ τὴν δευτέραν εἰς τὴν *Etude* (ἐπίσης διὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα) τὴν ὁποῖαν ὁ Blumenfeld συνέθεσε ἐξεπίτηδες δι' αὐτόν.

Ἐν ἄλλο διακριτικὸν τοῦ Γκοτόβσκυ εἶνε ὅτι ἐνῶ οἱ ἄλλοι καλλιτέχναι παίζουν τὸ *forte* σκληρὰ, αὐτὸς κατορθώνει νὰ παίξῃ καὶ τὸ *fortissimo* ἀκόμη μαλακώτατα

Beethoven, Corelli, Rameau, Locilly, Schumann, Schubert List, Grieg, Mend'elssohn Moskonski, καὶ ἀρκετὰς συνθέσεις ἰδικὰς του ἔπαιξε κατὰ τὰς ἐν Ἀθήναις δοθείσας δύο συναυλίας του.

Ἄλλ' ὁ μουσικὸς ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἀποδίδει τελείως εἶνε ὁ Schopin Ὁ Γκοτόβσκυ εἶνε ἐκ τῶν ὀλιγίστων, διὰ νὰ μὴ εἶπω ὁ μόνος ἐκ τῶν κλειδοκυμβαλιστῶν τῆς ἐποχῆς μας, οἵτινες παίζουν τόσον ἐξόχως τὰ ἔργα τοῦ μουσικοῦ τούτου. Καὶ ποῖος ἐξ ὅσων τὸν ἤκουσαν ἐνταῦθα θὰ λησμονήσῃ τὴν *Sonate en si mineur* τοῦ Schopin.

Τώρα δίδεται εἰς αὐτόν ἡ θέσις τὴν ὁποῖαν ἔχει ὁ Rossini εἰς Βιέννην. Ἄγνωστον ὅμως εἶναι ἂν θὰ τὴν δεχθῆ.

Μίση Περρωτῆ

ΤΡΙΑΙΝΑ

Στὴν ἐρημιὰ τῆς θάλασσης ἡ ξεμαλλιάρα ἡ μόρα Μ' ἀστροπελέκτι ρυάεται καὶ κλαίει μὲ τὸ χαλαζι. Κῆμα θερὸ καὶ σύγγεφρον θὰ σμίξουν ὠραν-ὠρι. Κρύψον καράβι. Τὸ νερὸ μὴ τρίαίνα ταραξεί.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΘΟΣ

Παρθενικὸ ξημέρωμα στοῦ Αἰγαίου τῆ γαλήνης... Ἡ πλάσις ἡ νεογέννητη πλέει σὲ θεῖον αἶθρα. Ἀπὸ τὰ ὄργια τῆς νυκτὸς λιπόθυμη ἡ Σελήνη, Χαρὰ θεῶν ἡ Ἑλληνικὴ ἀνέτειλεν ἡμέρα.

(Ἀπὸ τὴν «Παγὰ Λαλιόουσα» τοῦ κ. Π. Νιρβάνου).

Ἡ ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΣΟΦΙΑ ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ

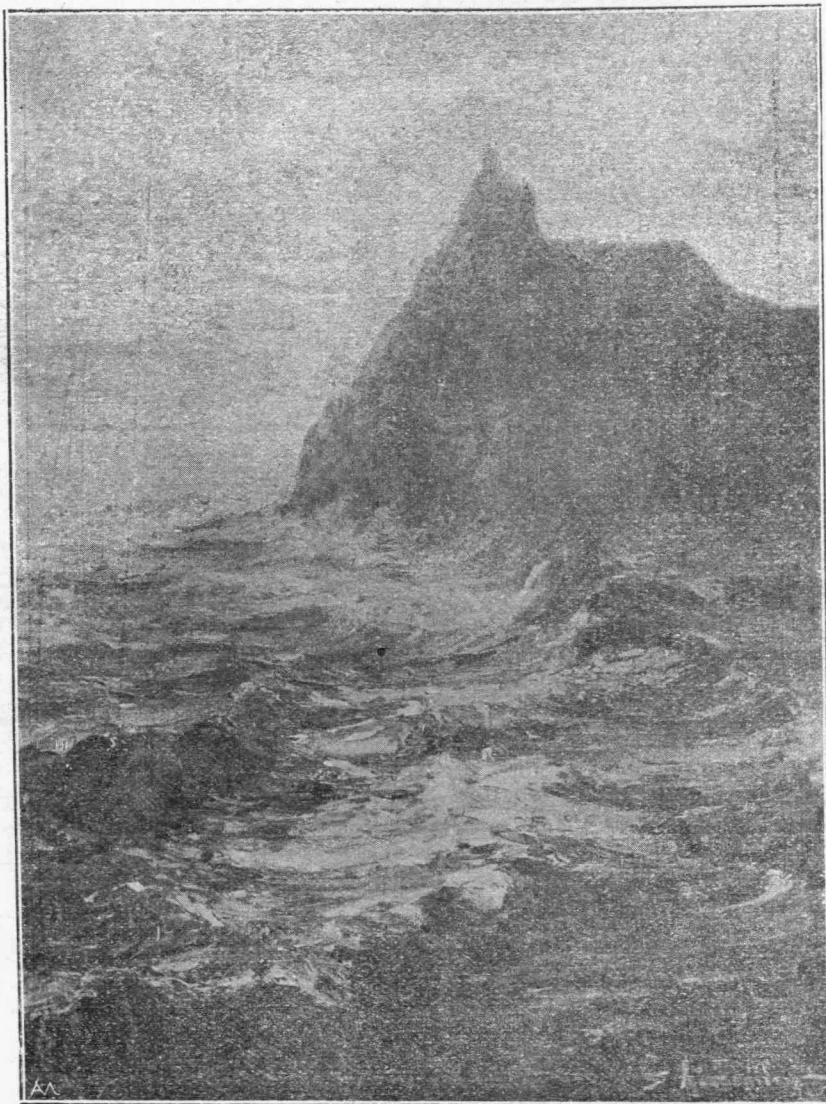
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΙΝ ΤΟΥ ΖΑΠΠΕΙΟΥ

Εἰς τὴν ζωγραφικὴν αἰ γυναῖκες ἀντιπροσωπεύονται εἰς ὅλους περίπου τοὺς κλάδους ἀπὸ χρωστικῆς δυνατοῦς, ἀπὸ τέχνην πρώτης δυνάμεως. Εἰς τὸ πορτραῖτο ἡ κ. Ἐλένη Φλωρὰ Καραβία καὶ ἡ δις Κλεονίκη Ἀσπριώτη, εἰς τὸ τοπίον ἡ δις Σοφία Λασκαρίδου. Τρεῖς ζωγράφοι πρώτης γραμμῆς, κατὰ εἰδικώτατον μάλιστα ξένον ζωγράφον, σχεδὸν διακρινόμεναί περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἀνδρας συναδέλφους των.

Ἀς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὸ τοπίον, τὸ εἶδος τὸ περισσότερον τοπικόν, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπεδόθη εἰδικώτερα ἡ δις Σοφία Λασκαρίδου, ἡ ἀκούραστος νεαρὰ ζωγράφος, ἡ ὁποία ἔχει ταξειδεύσει ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀντιγράψει τὰς ὠραιότερας τοποθεσίας τῆς Ἑλληνικῆς φύσεως

Εἶναι ἡ ἐργατικώτερα καὶ ἡ πλέον παραγωγικὴ ἀπὸ ὅλους τοὺς συναδέλφους της. Ἐως τῶρα ἔχει διοργανώσει ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ἀπὸ ἰδικὰ της ἔργα πέντε—ἔξ ἐκθέσεις. Ἡ τελευταία τοῦ παρελθόντος χειμῶνος περιελάμβανε ἑκατὸν εἰκοσι πινάκας, ὅλους ὠραίους, ὅλους ἀμιλλωμένους καὶ εἰς τὸ χρῶμα καὶ εἰς τὴν ἀβρότητα καὶ τὴν διαφάνειαν μὲ τὴν ἀβρότητα καὶ τὸ κάλλος τῆς Ἑλληνικῆς φύσεως.

Εἰς τὸ ἐργαστήριόν της ἡ Ἑλληνικὴ φύσις ὀργιᾷ εἰς οὐρανούς θαυμασίους καὶ δύσεις μεγαλοπρεπεῖς καὶ φυτείας καὶ ἀγρούς καὶ λιμναῖα καὶ εἰδυλλία ἀγροτικά, ὅλα φωτισμένα μὲ τὸ θαυμάσιον φῶς, τὸ Ἑλληνικόν, τὸ μοναδικόν, τὸ ὁποῖον τὴν ἐμπνέει καὶ τὴν ἡλε

ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ

κτιρίζει και σκορπίζεται τόσον γενναίον και άπλετον εις τους πίνακάς της.

Σήμερον παραθέτομεν μίαν εικόνα τοπίου νυκτερινήν. Το χρώμα και η μεγαλοπρεπής άπλότης και ήρεμία του έργου αυτού άποκαλύπτει την νέαν καλλιτέχνηδα άπαρμιέλλως αισθανομένην και άποδίδουσαν την ψυχήν της φύσεως, άκόμη και υπό το σκότος της νυκτός.

Τεχνοκρίτρια

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΙΝΗΣΙΣ

Η κ. Άγγελική Παναγιωτάτου, ή γνωστή διακεκριμένη εν Άλεξανδρείη ιατρός, παρσιπιδημοῦσα εις Άθήνας, ανέγνωσεν εις τον Παρνασσόν ώραιάν μελέτην της υπό τον τίτλον: το Σύμβολον δια μέσου των αιώων, το όποιον εις σειράν κεφαλαίων δημοσιεύει από σήμερα ή «Εφημερίς των Κυριών.»

Η κ. Άγγελική Παναγιωτάτου, αν και ιατρός του υγειονομικού τμήματος της Άλεξανδρείας και άπησχολημένη από μεγάλην πελατείαν, όμως κατορύνει να ασχοληται όχι μόνον εις επιστημονικάς μελέτας, ζήνας προς την ιατρικήν, αλλά και εις την φιλολογίαν, εὔδοκιμώτατα καταγίνεται και μουσικός άρίστη είναι και κυρία του κόσμου άγκλητή εις την Άλεξανδρεϊνήν κοινωνίαν.

Πλην της διαλέξεώς της εις τον Παρνασσόν το παρελθον Σάββατον ή κ. Άγγ. Παναγιωτάτου έκαμεν σπουδαιοτάτην επιστημονικήν ανακοίνωσίν της εις την ιατρικήν εταιρίαν περι άποστημάτων του ήπατος, εις την όποιαν παρέστη όλος ο ιατρικός μας κόσμος, ο όποιος έχειροκρότησε και ευχαρίστησε την ρήτορα δια την συμβολήν της εις την επιστήμην με την άνακρίνωσιν παρατηρήσεων και μελετών και περιστάσεων, ως και οι μεγαλύτεροι μας χειρουργοι έθαύμασαν.

Αί λεπτομέρεια των εργασιών του Συνεδρίου των γυναικών της Ιταλίας και τα συζητηθέντα θέματα έκαμαν αισθησιν και εις τους ξένους και εις τον Ιταλικόν τύπον. Και τώρα όπου αι εργασίαι αυται έληξαν, όπου ο θόρυβος των πρώτων ήμερών έπέρασεν, ή μελέτη των συζητήσεων αυτών επεκτείνεται εις ευρύτερον όλονέν κύκλον και κατακτούν τον θυμασμόν και την εκτίμησιν και άνοίγουν τον δρόμον εις μίαν γενικήν άνθησιν νέων ιδεών.

Εις το εκπαιδευτικόν τμήμα ελήφθη και εψηφίσθη ή άπόφασις, του μη περιορισμού εις τα σχολεία του ήθικου μόνον κώδικος, τον όποιον αι γενεαι εκληρονόμησαν έως τώρα εις τας γενεάς, αλλά και κώδικος βλαστομένου εις την επιστήμην και την αλήθειαν της φύσεως. Έλήφθη και εψηφίσθη ή άπόφασις της έλευθερίας της συνειδήσεως ως προς τας θρησκευτικάς πεποιθήσεις εκάστου και της θρησκευτικής μορφώσεως παρά της οικογενείας και του κλήρου. Έλήφθη και εψηφίσθη ή άπόφασις της ιδρύσεως βιβλιοθηκών λαϊκών και σχολικών δια των άπανταχού γυναικείων σωματείων. « Η διάδοσις της συνηθείας της αναγνώσεως είναι πράγμα τόσον ζωτικόν δια το πνεῦμα των συγχρόνων λαών, όσον τα άνοικτά παράθυρα δια τους φυσικούς, ειπεν ή ρήτωρ κόμισσα R. zolini. Μελετάται και συζητείται ή τροποποίησις του προγράμματος της εκπαιδεύσεως των γυναικών, το όποιον πρέπει να είναι έντελώς διαφορετικόν από τα προγράμματα των άγοριών.

Μελετάται το πρόγραμμα των σχολείων δια τας εργάτιδας, της μικτής εκπαιδεύσεως των δύο φύλων, της ανάγκης της παρακολούθησεως και παρά των μαθητριών της συγχρόνου πολιτικής εξέλιξεως και της πολιτικής εν γενει νεωτέρης ιστορίας της Ιταλίας. Λαμβάνεται ή άπόφασις σχολικών εκδρομών και ταξιδίων και σχολικών κινητών νοσοκομείων, εις τα όποια να νοσηλεύωνται και άπομονώνονται τα παιδιά μικρών δήμων ή χωριών. Πολλά άλλα ζητήματα σχετικά με την εκπαιδευσιν έσυζητήθησαν, αλλά εκείνο το όποιον έκαμε περισσοτέραν έντύπωσιν είναι το της ήθικης των φύλων εις την εκπαιδευσιν, το όποιον έπραγματεύθη ή δοκτορέσσα Μοντεσσώρη.

Είναι άπόλυτος ανάγκη, ειπε, να τροποποιηθῃ ριζικώς

ή ήθική εις τε την διδασκαλίαν και την άνατροφήν εν γενει. Αί προλήψεις και αι αισθηματικότητες ως αντικατασταθόν από την λογικήν και από όλίγον πρακτικισμόν. Σήμερον δέν ειμπορούμεν πλέον να άποθεωώμεν την φυλετικήν άποχην και την άπομίχρυσιν από τας ανάγκας της φύσεως, διότι ή μοναστική ζωή ως άντιφυσική τείνει εις την εθνικήν μείωσιν των λαών και είναι οι' αυτό άντιπατριωτική και άνήθικος. Μετά ταυτα έρχεται εις το καθ' εκυτο ζήτημα των σχέσεων των φύλων, δια τας ύποίας, δέν πρέπει πλέον να κοκινίζωμεν αλλά να θεωρούμεν τιμήν και καθήκον, ενισχύουσαι την εξ αυτών άπορρέουσαν πραγματικήν ήθικήν των φύλων. « Δέν έχει κανείς το δικαίωμα να κοκινίξη δια πράγματα, τα όποια αυτος ο Θεός ενέβαλεν εις την ανθρωπίνην φύσιν. Άς καταργηθούν πλέον αι φρικται θυσίαι της άσυνειδήτου παρθενίας, το μαρτύριον μιης ζωής αντιφυσικής, ή όποια και τα άτομα βλαπίζει και την πατρίδα άδικεί. Ο καθείς πρέπει να θεωρηται υπερέφανος δια την πατρότητα ή μητρότητα του, σκοπόν άπαραίτητον των όντων, εύλογημένον από τον Θεόν.

Το σύστημα της άγνοίας των παιδιών εις τα ζητήματα αυτά είναι βλαβερόν και άνήθικον. Η κόρη, πρέπει να έννοήση πολυ πριν ή έλθη εις γάμον το έρόν μυστήριον της μητρότητος. Η μελέτη της γονιμοποιήσεως των άνθρών μπορούσε να βοηθήση την μητέρα εις το άποκαλυπτικόν έργον της και θαυμηδόν και κατ' όλίγον εις την άποκάλυψιν του προβλήματος των σχέσεων των δύο φύλων. Πολλαι κόραι διεφθίρησαν παρά κακών και άνήθικων ανθρώπων, ένεκα της όλοτελους άγνοίας των.

Λιπών διδασκαλία επιστημονική στηριγμένη εις την αλήθειαν και όχι εις ψεύματα και θαύματα μαγικών ράβδων. Η ποίησις και ή επιστήμη αδελφωμένοι και ύπάρχει τόση ποίησις εις την γονιμοποίησιν της δημιουργίας και τόση δόσις στοργής του πλάστου προς τα πλάσματα του άψυχα και έμψυχα. Άς διδχθοῦν τα κορίτσια ότι από αυτας εξαρτάται ή άκμή και ή δύναμις του έθνους και ή ώραϊότης της φυλής. Τότε δέν θα δέχωνται πλέον συζύγους δυσειδεϊς και αναπήρους και άφανισμένους από τας καταχρήσεις και δέν θα πωλοῦν άνήθικώτατα, όπως γίνεται τώρα το κίλ-

ΠΩΣ ΚΑΤΕΒΑΙΝΟΥΝ ΕΙΣ ΤΑ ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ

λος καὶ τὴν νεότητά των εἰς τὰ πλούτη καὶ τὴν καλοπέρασιν ἀθλίων γυμνασίων. Κάτω οἱ ἐκφυλοὶ καὶ ἀνέπηροι καὶ οἱ γέροντες καὶ οἱ ἰδύνατοι διὰ τὸ ἔργον τῆς πατριότητος καὶ τῆς ὑγιούς καὶ ὠρείας τεκνοποιίας.

Τρελλὰ καὶ ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα ἐκάλυψαν τὰ τελευταῖα λόγια τῆς ρήτορος τὴν ὁποίαν ὀλόκληρον τὸ Συνέδριον ἔτρεξε νὰ συγχωρῇ, πρωτοστατούντων τῶν ἐπιφανεστέρων ἀνδρῶν.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

εἰς τὴν ἐρώτησίν μας διὰ τὴν γλῶσσαν τῶν ἔργων τοῦ κ. Α. Καρκαβίτσα

«Ἡ δημοτικὴ γλῶσσα μᾶς τέρπει μὲ τὰς ἀπλᾶς καὶ ζωντανὰς ἐκφράσεις τῆς, ὅπως διὰ τῆς ἀπλότητος καὶ φυσικῆς χάριτος τῆς θέλει ἡμᾶς μίαν ἀπροσποίητος καὶ ἀφελῆς τοὺς τρόπους χωρική. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀποκλείει οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἐλαττώει τὸν θαυμασμὸν μας διὰ τὴν εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ ἀνατροπὴν ὀφειλομένην ἐντεχνον, οὕτως εἰπεῖν χάριν καὶ ἀβρότητα τῶν τρόπων μᾶς εἰμελοῦς ἀριστοκράτιδος. Τὸν αὐτὸν θαυμασμὸν αἰσθάνεται τις ἢ ἢμπορεῖ νὰ αἰσθανθῇ ἀναγινώσκων τι γραμμένον εἰς καθαρεύουσαν, ρέουσαν ὅμως γλῶσσα. Ἡ δημοτικὴ καθιστᾷ μερικὰς ἐκφράσεις ὄντως ἀμιμήτους, ἀρμόζει ὅμως εἰς ὀρισμένας διηγήσεις· εἰς τὸ διήγημα Θεὸς ἀθάνατος ἢ ἀπλότης τῆς γλῶσσης ἐπιβάλλεται, χωρὶς χωρική ἢ κυρὰ Δίμνα καὶ χάρος ὁ πασίγνωστος καὶ τοὺς πάντας ἐπισκεπτόμενος ἀπαιτούσιν αὐτὴν ἐπιμόνω.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὅμως ἐγὼ εὐρίσκω εἶναι ὅτι ἢ μὲν καθαρεύουσα εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἢ ττον καταληπτὴ εἰς πάντας τοὺς γνωρίζοντας γράμματα, ἐνῶ διὰ τινὰς λέξεις τῆς δημοτικῆς ἀπαιτεῖται λεξικόν, διότι ὁ συγγραφεὺς εἰς τὸ τοπικόν του ἰδίωμα (patois) κάμνει χρῆσιν λέξεων τοῦ χωριοῦ ἢ τῆς ἐπαρχίας του, καὶ ἐπομένως ἀγνώστους εἰς τοὺς πολλοὺς Ἐπειτα ἀπὸ τοὺς μᾶλλον παραδόξους συνδυασμοὺς ἀποτελοῦσι καταλήξεις τῆς δημοτικῆς ἐνούμεναι μὲ ῥίζας λέξεων τῆς καθαρεύουσας ἢ καὶ σχεδὸν τῆς ἀρχαίας ὡς π. χ. ἄλκιμες—λάτρης,— ἐγκλημα ἀπροσδόκητον, ρεῖθρα κλ. κλ.

Μ' ὄλα ταῦτα ὅταν ἐν προῖον φιλολογικὸν ἔχη ἀξίαν τινὰ πρέπει νὰ κατατάσσεται μεταξὺ τῶν καλῶν ἔργων, ἀνεξαρτήτως τῆς γλῶσσης εἰς ἣν γράφεται εἴτε δημοτικῆ, εἴτε καθαρεύουσα εἶναι αὐτή.

Διότι μοῦ φαίνεται ὅτι ἢ περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἐγερθεῖσα διαφωνία ὁμοιάζει μὲ τὴν σκηνὴν τῶν Ἀδδουριτῶν ὁ ὄνος καὶ ἢ σκιά του καὶ ἢ εἶς τὴν περὶ ὄνου σκιδῆς τοιαύτην. Ταῦτα κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην.

Δέχθηται ἀξιότιμος Κυρία, τὴν ἐκφρασὴν τῆς πρὸς ἡμᾶς ἰδιαιτέρας ἐκτιμήσεώς μου.

Μαρία Κωνσταντινογλου.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Ἡ ἐποχὴ τῶν ὀπωρικῶν ἀρχίζει. Ἡ φρούλα καὶ τὰ κερᾶσια ἐκκαμν πλέον τὴν ἐμφάνισιν των. Ἡ φύσις βλέπεται εὐεργετικὴ εἰς τὸν ἄνθρωπον, τοῦ παρέχει τὰ δροσιστικὰ καὶ ὑγιεινὰ προϊόντα τῆς, ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ ζέστη καθιστᾷ δυσάρεστα τὰ γλυκίσματα καὶ τὰ φαγητὰ τὰ ποικίλα τῆς χειμερινῆς περιόδου.

Κατὰ κλόνον τὰ ὄριμα καὶ καλῆς ποιότητος ὀπωρικὰ εἰς δόσιν λογικὴν, εἶναι τροφὴ ὑγιεινῆ, δροσιστικῆ καὶ εὐχάριστος διὰ τοὺς θερινούς μῆνας. Ἡ φρούλα καὶ τὰ κερᾶσια θεωροῦνται ὡς ἀληθινὴ πανάκεια κατὰ τοῦ ἀρθροισμοῦ. Ἡ καθημερινὴ χρῆσις τῆς φρούλας μὲ ζάχαριν καὶ ὀλίγον κρασί φαίνεται νὰ κάμνη θύμματα.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ εἶναι ὄριμος, καθορισμένη ἀπὸ τὸ χῶμα καὶ πλυμένη μὲ κρασί. Καὶ τὰ κερᾶσια πρέπει νὰ εἶναι ὄριμα καὶ καλὰ πλυμένα. Τοὺς μίσχους των εἰς ἀπέψημα μεταχειρίζονται κατὰ τῶν νεφρικῶν ἐρεθισμῶν. Εἶναι δροσιστικοὶ καὶ διουριτικοί.

Πρέπει νὰ λαμβάνεται φροντίς, ὅπως τὰ μικρὰ παιδιὰ μὴ τρώγουν πολλὰ φρούτα καὶ μάλιστα ξυνὰ. Ἰδίως βερούκοκα, δαμάσκηνα, ροδάκινα καὶ κερᾶσια ἀκόμη ὅταν δὲν εἶναι πολὺ γλυκὰ. Ὅλα αὐτὰ βρ σμένα εἰς κομπόστες εἶναι ὠφελιμώτατα.

ΣΥΝΤΑΓΑΙ

Κροκέτες ἀγκινάρες. Βράζετε τὸ σαρκῶδες μέρος τῶν ἀγκινάρων καλὰ καὶ ἔπειτα λιώνετε μέσα εἰς τὸ γουδί, ἕως ὅτου γίνουσι ἄλοιφή. Προσθέτετε μίαν ἢ δύο βρασμένες πατάτες, 2 αὐγά, μίαν κουταλιὰ βούτυρο, ὀλίγο μαιντανό. Ὅταν γείνουσι ὅλα μίαν μάζα, τοὺς πλάττετε καὶ τοὺς τηγανίζετε εἰς βράζον ἄφρονον πίχος. Ἐὰν ἔχετε ὀλίγο κρῦο ψητό, τὸ περνᾶτε ἀπὸ τὴν μηχανή, μαλακώνετε εἰς τὴν φωτιά μὲ ὀλίγο ἄσπρο κρασί, ἢ ὀλίγη ντομάτα καὶ ὅταν πλάττετε τῆς κροκέτες βάζετε ὀλίγο μέτα.

Φρούλα γλυκὴ. Ἀρχειῖτε τὰ ποδράκια, τῆς πλένετε μέσα εἰς λεμονάδα δύο τρεῖς φορές, τῆς στεγνώνετε ἐπάνω εἰς καθαρὸς πετσέτες τῆς βάζετε πᾶτους μὲ ψιλὴ ζάχαρι εἰς σουπιέρες καὶ ὅταν χύσουν τὸ ζουμί των τῆς βράζετε μὲ δυνατὴ φωτιά. Χωρὶς νὰ προσθέσετε ἄλλο νερό, μόνον μὲ ὀλίγο ξινὸ λεμονοῦ εἰς τὸ τέλος.

Κουκιά μὲ ἀγκινάρες. Καθαρίζετε τὰ κουκιά καὶ ἀπὸ τῶν δύο φλούδια των καὶ τῆς ἀγκινάρες καὶ τὰ βράζετε μὲ νερό. Ἐπειτα φιλοκόπτετε μέσα ὀλίγον ἄνιθον καὶ μαιντανὸν καὶ μὲ ἀνάλογον βούτυρον τὰ περνᾶτε εἰς τὸ τέντζερι, ὅπως κάμνετε δι' ὅλα τὰ σωτέ. Τὰ σερβίρετε εἰς τὸ μέσον τὰ κουκιά καὶ γύρω τῆς ἀγκινάρες.

Πουρὲ φρέσκα κουκιά καὶ ἄρακά. Τα καθαρίζετε, τὰ βράζετε, τὰ λιώνετε, τὰ περνᾶτε μὲ βούτυρο καλὰ καὶ ἔπειτα προσθέτετε λίγο λίγο τὸ γάλα, καὶ τὰ δουλεύετε, ὅπως κάμνετε καὶ γιὰ τῆς πουρὲ πατάτες. Ἐὰν θέλετε βάζετε καὶ ὀλίγη ζάχαριν. Τὸ σερβίρετε μὲ αὐτὰ βρασμένα στὸ νερό, ροχῆς, τὰ ὀποῖα σκεπάζετε μὲ ὀλίγην σάλτσα ντομάτα ἢ σάλτσαν αἰουδήποτε ψητοῦ. Τὰ αὐτὰ εἰς τὸ μέσον καὶ γύρω τὸ πρᾶσινον πουρὲ σας καὶ ἂν θέλετε καὶ μίαν γαρνιτούρα πῆριξ ἀπὸ ψωμάκια λεπτὰ κομμένα τρίγωνα καὶ τηγανισμένα.

Τὰ ψάρια ὡς ἐλαφρότερα τοῦ κρέατος εἶναι ἐνδεικνύμενα διὰ τὴν ἀνοξίαν. Περιέχουν πολὺ ἰώδιον ὀλίγον αἶμα καὶ πᾶχος καὶ δι' αὐτὸ εἶναι θρεπτικὰ, χωρὶς νὰ εἶναι βαρετὰ καὶ δύσπεπτα. Προτιμᾶτε τὰ βραστὰ ἢ μὲ χόρτα τῆς ἐποχῆς.